

Валерий КОРНИЕЦ

*К 200 – летию
Тараса Григорьевича
ШЕВЧЕНКО*

Ї АЃІ Ї І ЎÒÀ

(переводы с украинского)

Кировоград-2013

ББК 84(4РОС) 6-5

УДК 82-1

К 24

Корниец Валерий.

К 24 **Перо поэта**– Кировоград:

Центрально-Украинское издательство, 2013. - 158 с.

ISBN 978-966-130-013-1

Новая книга поэта посвящена предстоящему двухсотлетию великого Тараса Шевченко. В ней – переводы нескольких стихотворений самого Тараса Григорьевича, в том числе «Завещание» – самый яркий и самый близкий к оригиналу из всех известных ныне переводов; переводы посвященных Т.Шевченко 12 произведений известных украинских поэтов, а также большая подборка стихов двух лауреатов Шевченковской премии. Как и в предыдущих книгах переводов, автор точно и тонко передаёт стилевые и лексические особенности оригиналов.

ББК 84(4УКР) 6-5

УДК 82-1

Книга издана при поддержке Кировоградского областного благотворительного фонда «Развитие Кировоградщины» в рамках региональной программы Сергея Ларина и депутата областного совета Александра Шаталова «Литература родного края».

ISBN 978-966-130-013-1

© В.Корниец, 2013

© Центрально-Укр. изд-во, 2013

К ЧИТАТЕЛЮ

Уважаемый читатель!

У Вас в руках книга, посвящённая 200-летию со дня рождения Т.Г. Шевченко. Это переводы с украинского на русский язык отдельных произведений великого Кобзаря и 12-ти стихов различных поэтов о Тарасе Григорьевиче, а также подборки произведений двух лауреатов Национальной премии им. Т.Г. Шевченко – замечательных поэтов Микола Винграновского и Бориса Олейника.

Может возникнуть вопрос: а зачем в Украине нужны переводы украинских авторов на русский язык? Конечно, проще переводить с любого неизвестного читателю языка, когда сравнить с авторским текстом и оценить качество перевода невозможно. А переводить с украинского на русский, да ещё поставив рядом авторский текст, – работа каторжная и часто неблагодарная, потому что малейшая неточность сразу видна. Но это нужно как минимум по двум причинам:

– во-первых, помочь русскоязычному читателю глубже понять, душой соприкоснуться с мыслями и чувствами авторов, увидеть красоту и выразительность украинского языка, пробудить у читателя желание овладеть этим языком на уровне родного;

– во-вторых, дать возможность украиноязычному читателю ещё раз встретиться с замечательными поэтами и, сравнивая оригиналы с переводами, испытать закономерное чувство гордости украинца за «рідну мову», потому что самые талантливые переводы хоть в чём-нибудь да уступают оригиналам.

Так что не раздумывайте и приступайте к чтению: прекрасные стихи талантливых поэтов не могут Вас не увлечь. А если нет – то никогда не поздно захлопнуть книгу. В таком случае прошу меня простить за отобранное у Вас время.

С уважением автор

Ї Ä Ð Å Ê Ë Ì Ï È
²ç Òàðàñà Øåå÷áíèà

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Україні милій.
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отоді я
І лани, і гори –
Все покину і полину
До самого бога
Молитися... а до того
Я не знаю бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Ï Æ Ð Æ Â Î Ä Û
Èç Òàðàñà Øää=áíêî

ЗАВЕЩАНИЕ

Как умру, то схороните
Меня на кургане,
Посреди широкой степи,
На родной Украине,
Чтоб простор полей безкрайних,
И леса, и кручи
Было видно, чтобы мог я
Слышать Днепр ревущий.
Как понесёт с Украины
Он в синее море
Всю кровь вражью... вот тогда я
И поля, и горы –
Всё покину и приникну
К божьему порогу
Помолиться... а до тех пор
Я не знаю бога.
Схороните и вставайте,
Кандалы порвите
И проклятой вражьей кровью
Волю окропите.
И меня в семье великой,
В семье вольной, новой,
Помянуть не позабудьте
Незлым, тихим словом.

ЛІЛЕЯ

“За що мене, як росла я,
Люди не любили?
За що мене, як виросла,
Молодую вбили?
За що вони тепер мене
В палатах вітають,
Царівною називають,
Очей не спускають
З мого цвіту? Дивуються,
Не знають, де діти!
Скажи мені, мій братику,
Королевий цвіте!”
“Я не знаю, моя сестро”.
І цвіт королевий
Схилив свою головоньку
Червоно-рожеву
До білого пониклого
Личенька Лілеї.
І заплакала Лілея
Росою-сльозою...
Заплакала і сказала:
“Брате мій, з тобою
Ми давно вже кохаємось,
А я й не сказала,
Як була я людиною,
Як я мордувалась.

Моя мати... чого вона,
Вона все журилась
І на мене, на дитину,
Дивилась, дивилась
І плакала. Я не знаю,
Мій брате єдиний!
Хто їй лихо заподіяв?

Л И Л Е Я

“За что меня, как росла я,
Люди не любили?
За что меня, как выросла,
Молодой убили?
За что они теперь меня
В палатах встречают,
Царевною называют,
Глаз не отрывают
От цветов моих? Не знают,
Как меня приветить!
Скажи ты мне, братик милый,
Королевский цветик!”
“Я не знаю, сестра моя”.
И цвет королевский
Склонил свою головушку
Огненного цвета
На белое поникшее
Личико Лилеи...
И заплакала Лилея
Росою-слезою...
Заплакала и сказала:
“Братец мой, с тобою
Мы давно друг друга любим
А я не сказала,
Как была я человеком,
Как же я страдала.

Моя мама... с чего она
Вечно горевала
И на меня, на малютку
Смотрела, вздыхала
И плакала. Я не знаю.
Ты скажи сестрёнке,
Кто её несчастной сделал?

Я була дитина,
Я гралася, забавлялась,
А вона все в'яла
Та нашого злого пана
Кляла-проклинала.
Та й померла... А мене пан
Взяв догодувати.
Я виросла, викохалась
У білих палатах.
Я не знала, що байстра я,
Що його дитина.
Пан поїхав десь далеко,
А мене покинув.
І прокляли його люди,
Будинок спалили...
А мене, не знаю за що,
Убити – не вбили,
Тільки мої довгі коси
Остригли, накрили
Острижену ганчіркою,
Та ще й реготались.
Отаке-то, мій братику,
Було мені в світі.
Молодого, короткого
Не дали дожити
Люди віку. Я умерла
Зимою під тином,
А весною процвіла я
Цвітом при долині,
Цвітом білим, як сніг білим!
Аж гай звеселила.
Зимою люде... боже мій!
В хату не пустили.
А весною, мов на диво,
На мене дивились.

Я была ребёнком,
Я играла, забавлялась,
А она всё вяла
И нашего злого пана
Кляла-проклинала.
И угасла... А меня пан
Взял на воспитанье.
Там выросла, расцвела я
И лицом, и станом.
Я не знала, что я – дитя
От его утехи.
Меня бросил, сам куда-то
Далеко уехал.
И прокляли его люди,
Палаты спалили,
А меня, за что не знаю,
Убить – не убили,
Только косы, мои косы
Остригли, забрали,
Тряпкой голову покрыли
И зло хохотали.
За что меня, братик милый,
Горько наказали:
Молодую, короткую
Жизнь дожить не дали
Злые люди. Умерла я
Зимой под забором,
А в долине появилась
В весеннюю пору
Цветом белым, таким белым!
Всех развеселила.
Зимой в сени... боже правый!
Пускать не хотели,
А весною, как на диво,
На меня глядели.

А дівчата завітчались
І почали звати
Лілеєю – Снігоцвітом;
І я процвітати
Стала в гаї, і в теплиці,
І в білих палатах.
Скажи ж мені, мій братику,
Королевий цвіте:
Нащо мене бог поставив
Цвітом на сім світі?
Щоб людей я веселила,
Тих самих, що вбили
Мене й матір?.. Милосердний,
Святий боже, милий!”
І заплакала Лілея,
А цвіт королевий
Схилив свою головоньку
Червоно-рожеву
На білеє пониклеє
Личенько Лілеї.

Девки в косы заплетали
И меня прозвали
Лилею-Снегоцветом;
И я расцветала
В поле, в роще, и в теплице,
И в белых палатах.
Так скажи мне, милый братик,
Королевский цветок:
Зачем меня бог поставил
Цветом в этом свете?
Чтоб людей я веселила,
Людей, что убили
Меня и мать? Милосердный,
Святой боже, милый!”
И заплакала Лилея,
А цвет королевский
Склонил свою головушку
Огненного цвета
На белое поникшее
Личико Лилеи.

С О Н
(уривок з комедії)

У кожного своя доля
І свій шлях широкий:
Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком
За край світа зазирає,
Чи нема країни,
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину.
Той тузами обирає
Свата в його хаті,
А той нишком у куточку
Гострить ніж на брата,
А той, тихий та тверезий,
Богобоязливий,
Як кішечка, підкрадеться,
Вижде нещасливий
У тебе час та й запустить
Пазури в печінки, –
І не благай: не вимолять
Ні діти, ні жінка.
А той, щедрий та розкошний,
Все храми мурує;
Та отечество так любить,
Так за ним бідкує,
Так із нього, сердешного,
Кров, як воду, точить!..
А братія мовчить собі,
Витріщивши очі!
Як ягнята: “Нехай, каже,
Може, так і треба”.
Так і треба! Бо немає
Господа на небі!

С О Н (отрывок из комедии)

У каждого своя доля
И свой путь широкий:
Этот строит, тот ломает,
Тот несатым оком
За край света смотрит жадно:
Нет ли края, чтобы
Заграбастать и с собою
В гроб забрать угробив.
Тот тузами обирает
Свата в его хате,
А тот тайком в уголке
Нож вострит на брата.
А тот, тихий да тверёзый,
Богобоязливый,
Как кошечка, подкрадётся,
Выждет несчастливый
Для тебя час – и запустит
Коготки в печёнки, –
И не проси: не вымолят
Ни дети, ни жёнка.
А тот, щедрый да роскошный,
Храмы воздвигает;
Да отечество так любит,
Так о нём страдает,
Так из него, сердечного,
Кровь, как воду, точит!..
А братия молчит себе,
Вытаращив очи!
Как ягнята: “Да пусть уже.
Может, так потребно”.
Так и надо! Потому что
Нет бога на небе!

А ви в ярмі падаєте
Та якогось раю
На тім світі благаєте?
Немає! Немає!
Шкода й праці. Схаменіться:
Усі на сім світі –
І царята, і старчата –
Адамові діти.
І той... і той... а що ж то я?!
Ось що, добрі люди:
Я гуляю, бенкетую
В неділю і в будень.
А вам нудно! Жалкуєте!
Єй-богу, не чую,
І не кричіть! Я свою п'ю,
А не кров людськую!

А вы в ярме страдаете,
О каком-то рае
На том свете мечтаете?
Нет на небе рая!
Труда жалко. Спohватитесь:
Все на этом свете –
И богатый, и убогий –
Адамовы дети.
И тот... и тот... а что же я?!.
Вот что, добры люди:
Я гуляю, вышиваю
В праздники и в будни.
А вам тошно! Я, ей-богу,
Вас не слыщу. Всуе
Не кричите! Я свою пью,
А не кровь людскую!

Є Р Е Т И К
(уришок із поеми)

Запалили у сусіда
Нову добру хату
Злі сусіди; нагрілися
Й полягали спати,
І забули сірий попіл
По вітру розвіять.
Лежить попіл на розпутті,
А в попелі тліє
Іскра огню великого,
Тліє, не вгасає,
Жде підпалу, як той месник,
Часу дожидає,
Злого часу. Тліла іскра,
Тліла, дожидала
На розпутті широкому
Та й гаснути стала.

Отак німота запалила
Велику хату. І сім'ю,
Сім'ю слав'ян роз'єдiniла
І тихо, тихо упустила
Усобищ лютую змію.

.....
Кругом неправда і неволя,
Народ замучений мовчить.
І на апостольським престолі
Чернець годований сидить.
Людською кровію шинкує
І рай у найми оддає!
Небесний царю! Суд твій всеує,
І всеує царствіє твоє.

Розбійники, людоїди
Правду побороли,
Осміяли твою славу,
І силу, і волю.

Е Р Е Т И К (отрывок из поэмы)

Подожгли соседи злые
Дом добротный новый
У соседа. Погрелися.
Спать пошли. Довольны.
И забыли серый пепел
По свету развеять.
Лежит пепел на распутье,
А в пепле том тлеет
Искра огня великого.
Тлеет да не гаснет,
Ждёт пожара, как тот мститель,
Своего ждёт часа,
Злого часа. Тлела искра,
Тлела, поджидала
На распутье, на широком,
Да и гаснуть стала.

Вот так немчины запалили
Большущий дом наш. И семью,
Семью славян разъединили
И тихо-тихо к ним впустили
Усобиц лютую змею.

.....
Кругом неправда и неволя,
Народ замученный молчит.
И на апостольском престоле
Чернец откормленный сидит.
Людскую кровью он торгует
И рай за мзду в наём сдаёт!
О, царь небесный! Суд твой всеу
И всеу царствие твоё.

Разбойники, людоеды
Правду побороли,
Осмеяли твою славу,
И силу, и волю.

В КАЗЕМАТІ

III

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині –
Однаковісінько мені.
В неволі виріс меж чужими,
І, неоплаканий своїми,
В неволі, плачучи, умру,
І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій – не своїй землі.
І не пом'яне батько з сином,
Не скаже синові: “Молись,
Молися, синку: за Україну
Його замучили колись”.
Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

В К А З Е М А Т Е

III

Мне безразлично, или буду
Я жить в Украине, или нет.
И вспомнит кто, или забудут
Меня в далёкой стороне –
Всё это безразлично мне.
В неволе вырос меж чужими,
И, неоплаканный своими,
В неволе, плача, и умру,
И всё с собою заберу,
След малый даже не покину
На нашей славной Украине,
На нашей – не своей земле.
И пусть отец не вспомнит с сыном,
Не скажет сыну: “Бей поклон,
Молись, сынок: за Украину
Когда-то муки принял он”.
Мне безразлично, или будет
Тот сын молиться, или нет...
Но нет! Не безразлично мне,
Что Украину злые люди
Приспят лукаво и в огне
Её, обворовав, разбудят...
Ох, нет! Не безразлично мне.

ВІНОК ТАРАСУ

БОРИС ОЛІЙНИК

Балада про Шевченкове перо

Шептав: “Як не цієї ночі,
Тоді вже ніколи більш”.
А ночі тягли крізь очі
Сухого безпліддя біль.

Метався він по майстерні
Між гіпсових холодин.
А мрамур – лискуче стерво –
Шліфований сміх цідив.

О, мрамур був досить вчений!
Він міг би сказати про те,
Що бравсь одкривати Шевченка
Уже не один митець.

Що з тертих дверей майстерень
Він брів по материках
Од пам'ятників у скверах
До марок на сірниках.

Мальований, бронзокутий,
Одкриваний сотні крат...
І вирішив тоді скульптор
Нічого не одкривати.

Розважливо, без одчаю
Він глину пругку замісив
І просто за стіл звичайний
Затим Кобзаря запросив.

В Е Н О К Т А Р А С У

БОРИС ОЛЕЙНИК

Баллада о Шевченковом пере

Шептал: “Коль не этой ночью,
То всё. И не спорь с судьбой”.
А ночи вливали в очи
Сухого бесплодья боль.

И он в мастерской метался
Меж гипсовых холодин.
А мрамор, подлец, издевался,
Шлифованный смех цедил.

О, мрамор знал фактов массу
И мог рассказать бы, как
Пытался открыть Тараса
Уже не один мастак.

Что студий покинув двери,
Он встал на материках
От мраморной глыбы в скверах
До марок на коробках.

Рисованный, в бронзе, в глине,
Открытый уже стократ...
И скульптор решенье принял:
Америк не открывать.

Как древний велит обычай,
Он глину сперва замесил
И просто за стол обычный
Затем Кобзаря пригласил.

Але в нагороду за муки,
За попіл завчасний скронь
Значущо у праву руку
Подав Кобзареві перо...

Що ж, скульптор не грав провидця,
Обравши старий сюжет.
Та вклав він у рух правиці
Шевченкової секрет:

Чи зараз він в шалі творчим
Запише новий псалом,
Чи, може, комусь він хоче
Своє... передать стилу?

Уже проспівали треті,
Як скульптор сказав: "Добро".
...І сни голубі поетів
Закреслив отим пером.
Великі й малі поети
Чекають: кому...
Перо?!

И всё же в награду за муки,
За ранних седин серебро
Со смыслом особым в руку
Он подал Тарасу перо.

Что ж, он не играл провидца
И старый избрал сюжет.
Но только в движенье десницы
Тараса вложил секрет:

Возможно, в словах пророчьих
Он новый создаст псалом,
А, может, кому-то хочет
Свое... передать стило?

И третьи пропели где-то,
Когда он сказал: "Добро".
... И сны голубые поэтов
Зачёркнуты тем пером.
Но теплится у поэтов
Надежда: кому...
Перо?!

МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ.

Скажи мені, Дніпре...

Скажи мені, Дніпре, в якому стражданні,
Із серця якого народжений ти?
Скажи мені, Дніпре, в яким сподіванні,
З якої упав на степи висоти?

Чи, може, скорившись клекочучій силі,
На землю упав лютувать, і стогнать,
І чорним вітрам дарувати хвилі,
Щоб клопоту з ними й зажури не мать?

Чи, може, упав ти на груди століттям
У водах своїх освятити час?
Та сонце твоє узялось верховіттям,
І стогону твого напився Тарас...

Чим далі у вічність, тим в юність далі,
Тим вище Тарас над тобою стає,
І, повен минулих надій і печалі,
Сьогодні він серце тобі віддає...

Клекочучий Дніпре! В якому народі,
В якому народі народжений ти?
Немеркнучий Дніпре! В яким переброді
Народ переходить в майбутні світи?..

Ти в мого народу течеш біля мрії,
Течеш біля серця безсмертям своїм!
Скажи ж мені, Дніпре, які вітровії
Все кличуть тебе кріз степи і гаї?..

НИКОЛАЙ ВИНГРАНОВСКИЙ

Признайся мне, Днепр...

Признайся мне, Днепр, из какого страдания,
Из сердца какого рождаешься ты?
Признайся мне, Днепр, из чьего упования
На степи Украины упал с высоты?

А может, покорный клокочущей силе,
На землю упал лютовать и реветь,
И чёрные ветры чтоб волны носили,
Тебе ж – не страдать и забот не иметь?

А может, упал ты на плечи столетий,
Чтоб в водах своих освятить этот час?
Но солнце твоё унесло лихолетье,
И стон твой испил малолетний Тарас...

Чем далее в вечность – тем ближе начало,
Тем выше Тарас над тобою встаёт,
И, полный минувших надежд и печали,
Сегодня он сердце тебе отдаёт...

Клокочущий Днепр! У какого народа,
В каком же народе открылся твой род?
Немеркнувший Днепр мой! В каком переброе
Грядущих миров достигает народ?..

Течёшь ты в мечтах и надеждах народных,
Бессмертьем в сердцах твои воды текут!
Признайся, мой Днепр, что за силы природы
Сквозь степи и рощи тебя в даль влекут?..

ЛІНА КОСТЕНКО

Повернення Шевченка

Заслання, самота, солдатчина. Нічого.
Нічого – Оренбург. Нічого – Кос-Арал.
Не скаржився. Мовчав. Не плакав ні від чого.
Нічого, якось жив і якось не вмирав.

Вернувся в Петербург, і ось у Петербурзі –
після таких років такої самоти! –
овацію таку йому зробили друзі! –
коли він увійшов.

І він не зміг іти.

Він прихилився раптом до колони,
Сльоза чомусь набігла до повік.
Бо, знаєте... із каторги в салони...
Не зразу усміхнеться чоловік...

ЛИНА КОСТЕНКО

Возвращение Шевченко

Сослали. Одинок. Солдатчина. Ну что же.
Ну что же – Оренбург. Ну что же – Кос-Арал.
Без жалоб и без просьб. И слёзы лить негоже.
Ну что же, как-то жил и как-то выживал.

Вернулся в Петербург, и тут-то в Петербурге –
после таких годов жестокой пустоты! –
овацией такой его встречали други! –
когда он к ним вошёл.

И он не смог идти.

Он молча прислонился вдруг к колонне.
Слеза внезапно взбухла между век.
Ну, знаете... вдруг с каторги – в салоны...
Не сразу усмехнётся человек...

ЄВГЕН МАЛАНЮК

Шевченко

Не поет – бо це ж до болю мало,
Не трибун – бо це лиш рупор мас,
І вже менш за все – “Кобзар Тарас”
Він, ким зайнялось і запалало.

Скорше – бунт буйних майбутніх рас,
Полум'я, на котрім тьма розтала,
Вибух крові, що зарокотала
Карою за довгу ніч образ.

Лютий зір прозрілого раба,
Гонта, що синів свяченим ріже,
У досвітніх загравах – степа
З дужим хрустом випростали крижі.

А ось поруч – усміх, ласка, мати
І садок вишневий коло хати.

ЕВГЕНИЙ МАЛАНЮК

Шевченко

Не поэт. Поэт – до боли мало,
Не трибун. Трибун – лишь рупор масс,
И совсем уж не “Кобзарь Тарас” –
Он, кем занялось и запылало.

В нём – племён грядущих буйный бунт,
Пламя, на котором тьма сгорала,
Крови взрыв, что карой рокотала
За века бесправия и пут.

Гневный взор прозревшего раба,
Гонта, что детей священным режет,
В предрассветном зареве – набат,
Поднявший с колен, раскрывший вежды.

А вот рядом – мать, улыбка, ласка
И “садок вышневый”, словно в сказке.

МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ

Шевченко і Лермонтов

А на оновленій землі
І я росту сонцеголовим.
Мої і людства вчителі
Мене чарують кожним словом.

Як осягнути океан –
Любові, пристрасті і муки!
Якою волею титан
В душі носив небесні звуки!

В яких світах,
в яких морях
Гойдався він – скажи, Нептуне!
І досі слухає зоря:
Поручик Лермонтов лютує.

Він засіває день за днем,
Він жне журбу свою поденно,
Він палить словом і вогнем,
Печальний Демон,
добрий Демон.

Любов, як долі світлий дар,
Він, проклятий, носив по світу.
Він прагнув бурі і страждань,
І не було йому привіту.

Під хмарами старий Кавказ
Не мав, як Демон, супокою.
І поруч з ним ридав Тарас
Там, над кривавою рікою.

НИКОЛАЙ СЫНГАЕВСКИЙ

Шевченко и Лермонтов

Обновлена моя земля –
И я расту солнцеголовым.
Духовные учителя
Меня чаруют каждым словом.

Ну как постигнуть океан –
Любви, и страстности, и муки!
Какою волею титан
В душе носил вселенной звуки!

В каких мирах,
        в каких морях
Скитался он – скажи, Нептун, мне!
И слышит до сих пор заря:
Поручик Лермонтов бунтует.

Он засеваает день за днём,
Свою печаль жнёт ежедневно,
Он жжёт и словом, и огнём,
Печальный Демон,
        добрый Демон.

Любви, как доли светлый дар,
Он, проклятый, носил по свету.
Он жаждал бури и страдал,
Нигде не находя привета.

Под тучами седой Кавказ,
Как Демон, не имел покоя.
И рядом с ним рыдал Тарас
Там, над кровавою рекою.

І зацвіла розрив-трава,
Як ранні радощі і болі.
І впали на папір слова –
Гарячі, гнівні, як набої.

Гуляли грози на зорі
І ярно лікували рани...
Поети – вічні бунтарі,
Поети – вічні кобзарі.
Народ безсмертний кобзарями!

И зацвела разрыв-трава,
Как первой радости уроны.
И падали на лист слова –
Точны и гневны, как патроны.

Гуляли грозы до зари
И яростно лечили раны...
Поэты – вечно бунтари,
Поэты – вечно кобзари.
Народ бессмертен кобзарями!

У вінок Тарасу Шевченку

1

Є гаряча любов, є розпечений гнів,
Не обмежені віком і часом.
Западають могили царів і катів,
Виростає могила Тараса.

Чесні люди ішли, чесну землю несли
На руках – неоперених крилах,
Всіх народів ішли повноможні послы,
І вrostала у небо могила.

І піднявся Тарас над ревучим Дніпром,
На своїй молодій Україні,
І високому сонцю вклонився чолом,
І високій землі уклонився чолом,
І вклонився високій Людині.

2

Горить над хатою зоря
Вечірньою порою,
Читає мати “Кобзаря”,
Гортаючи сльозою.

Постукай, вітре, у вікно,
А то я сам боюся.
Мене ж не бачила давно
Моя стара матуся.

Не слуха вітер – втік до хмар,
А я ступив у сіни...
Сльоза, що впала на “Кобзар”,
Зросила серце сина.

В венок Тарасу Шевченко

1

Не остынет любовь. Вечно гневу гореть.
Вечность ведаёт сущность контраста:
Исчезают могилы тиранов, царей –
Вырастает могила Тараса.

Люди честные шли, землю чести несли
На руках – благодарности крыльях,
Здесь полпредами шли всех народов послы –
В купол неба вращалась могила.

И поднялся Тарас над ревушим Днепром,
Над Украиной, бессмертной вовеки,
И высокому солнцу ударил челом,
И высокой земле поклонился челом,
Поклонился борцу – Человеку.

2

Горит над хаткой звёзд пожар,
И вечер тихо тает.
Берёт старушка-мать “Кобзарь”,
Слезой его листает.

Эй, ветер, постучи в окно,
Боюсь коснуться рамы:
Меня не видела давно
Моя старушка-мама.

Сник ветер, слова не сказав,
А я ступаю в сенцы...
Слеза упала на “Кобзарь” –
Попала сыну в сердце.

СТАНІСЛАВ СТРИЖЕНЮК

Оренбурська пошта

Кінь хропе, гризе вуздечку,
Путь-дорога не легка.
Поза Гур'євом-містечком
Стихла пісня ямщика.

Змовк ямщик, погана справа,
Ходить чутка між людьми:
Вершник зліва, вершник справа,
Вершник слідом за саньми.

Ну, співай, ямщик, чого ж ти?
Хай почують козаки,
Як возити вміють пошту
Оренбурзькі ямщики.

Та ямщик мовчить, не слуха,
Б'є нагайку об дугу,
І летить, летить щодуху
Диво-трійка по снігу.

Пильно стежить охорона
За листами Кобзаря,
Мов сама в санях корона
Всеросійського царя.

І лякають стражу слова
Не замети снігові,
А папаха Пугачова
На ямщицькій голові.

СТАНИСЛАВ СТРИЖЕНЮК

Оренбургская почта

Конь храпит, грызёт уздечку,
Путь-дорога не легка,
После Гурьева-местечка
Стихла песня ямщика.

Смолк ямщик, лишь тройкой правит...
Слух прошёл среди людей:
Всадник слева, всадник справа,
Всадник по следу саней.

Ну же, пой, ямщик, чего ж ты?
Пусть услышат казаки,
Как возить умеют почту
Оренбурга ямщики.

Не даёт ямщик ответа,
Под кнутом звенит дуга,
И летит, летит, как ветер,
Диво-тройка сквозь снега.

Зорко стережёт охрана
Переписку Кобзаря,
Словно там, в санях, корона
Всероссийского царя.

И пугает стражей слова
Не жестокий снеговой,
А папаха Пугачёва
На ямщицкой голове.

ОЛЕНА ЖУРЛИВА

Тарасу Шевченку

Не спить поет. Перо вогнисте
Мережить пристрасні рядки,
І сонце правди, сонце чисте
Ясніє в помахах руки.

А серце... Серце в грудях б'ється.
У рідний край летить, як птах, –
І ось Тарасові здається,
Що вже він ходить по ланах,

Де мати вільна і щаслива
Колише рідне немовля,
Де колосками дзвонить нива
І стала вільною земля.

Збулись слова твої пророчі,
Кобзарю рідний, подивись,
Як скрізь нове життя клекоче
І піднімається у вись.

Синіє степ, шепочуть трави.
І час, не стишуючи крок,
Співцєві в ореолі слави
Кладе нев'янучий вінок.

ЕЛЕНА ЖУРЛИВАЯ

Тарасу Шевченко

Сгорает сон. Перо поэта
Слов страстных ниже к ряду ряд,
И солнце правды чистым светом
Горит в движениях пера.

А сердце... сердце бьется птицей
И в край родной стремится полёт –
И вот уже Тарасу снится,
Что по родным полям идёт,

Где мать и сын не крепостными,
А вольными живут в селе,
Где колоском созревшим нива
Звенит о воле на земле.

Сбылись твои слова пророчьи,
Кобзарь родимый, приглядишь:
Везде жизнь новая клокочет,
Вершится, поднимаясь ввысь.

Синеет степь, и шепчут травы,
И время, свой сдержав поток,
Поэту в ореоле славы
Кладёт бессмертия венки.

ВОЛОДИМИР БАЗИЛЕВСЬКИЙ.

Що дума Тарас Григорович
У канівських небесах?
Що бачить Тарас Григорович
З Тарасової гори?

Він думає думу праведну,
Задума його важка.
Він хоче збагнути правнука,
Та правнук його ляка:

Іде навпростець, не кається –
Сновида і нещадим.
Іде – й земля осипається
У прірву, яка під ним.

ВІКТОР ТЕРЕН

І день іде...

І день іде, і ніч відлине,
Та буде йти понад Дніпром –
Мислитель з серцем селянина,
Кріпак
з мислителя чолом.

ВЛАДИМИР БАЗИЛЕВСКИЙ

Что мыслит Тарас Григорьевич
В каневских небесах?
Что видит Тарас Григорьевич
С Тарасовой горы?

Он думает думу праведну,
Раздумье покой крошит.
Он хочет постигнуть правнука,
Но правнук его страшит:

Идёт напрямик, не кается –
Лунатик и нещадим.
Идёт – и земля осыпается,
Как прах, в пустоту под ним.

ВИКТОР ТЕРЕН

И день идёт...

И день идёт, и ночь отринет,
А он шагает над Днепром –
Мыслитель с сердцем селянина,
“Крипак”*
с мыслителя челом.

*Крипак – крепостной крестьянин.

АНТОНІНА КОРИНЬ

А Україна – спить...

*Після півночі закінчився телеконцерт,
присвячений роковинам з дня народження
Т.Г.Шевченка. Коли ж я визирнула у вікно –
не побачила ніде жодного вогника.*

“Думи мої...” – співає хор великий.
Немов бурульки, падають слова,
Бо зал мовчить – врочисто без’язикий.
Ніхто не знає слів, ніхто не підспіва...
З портрета погляда на нас Тарас.
Для кого жив, тужив?
Для кого словом дише?
Вдивляється в безбожно сонних нас
Крізь темряву жаху й дрімотну тишу.
Для кого йде концерт? Минає північ,
І крають душу сумнів, біль і щем...
Ось-ось запіють заповітні півні!
А Україна спить. Уже чи ще?

21.04.94

АНТОНИНА КОРЕНЬ

А Украина – спит...

*После полуночи закончился телеконцерт,
посвящённый годовщине со дня рождения
Т.Г.Шевченко. Когда же я выглянула в окно –
нигде не увидела ни единого огонька.*

“Думы мои...” – рокочет хор великий.
Сосульками срываются слова,
А зал молчит – почётно безъязыкий.
Никто не знает слов. Никто не подпевал.
С портрета смотрит горестно Тарас.
Жил для кого, страдал?
Кому слова отчаянья?
Не рассмотреть безбожно сонных нас
Сквозь ужас тьмы и сонного молчания.
Так для кого концерт? Проходит полночь.
В душе сомнений боль. Зачем пришёл?
Вот-вот и третьи криком ночь наполнят!
А Украина спит. Уже? Ещё?

НАВЧИ ЛЮБИТИ

На довгім шляху,
На пекучому нашім розпутті,
Де правлять Нечисті
І падає в очі п'ятьма,
Хтось, раптом згадавши,
Ікону знайде на покуті
Та й б'є себе в груди,
Хоч в грудях нічого нема.
Той гладить побожно
Вождеві червоні лампаси,
Дитячу кривцю
Непомітно стираючи з них...
А я лиш до тебе
Молюся, великий Тарасе,
Навчи, освіти нас,
Братів-гречкосіїв німих.
Стоїть Україна
Голодна, розтерзана, боса.
І скапує в храмі
Надії остання свіча.
Скажи нам, Кобзарю.
Які несосвітенні "боси",
Чиї то синочки
Зривають їй одіж з плеча...
Сміються Лукаві
І сиплють на очі полуду.
А ми собі пісню
Мугичем під їхній мотив...
Скажи, як убити
У власному серці іуду.
Навчи нас любити,
Як ти Україну любив.

18.04.95.

НАУЧИ ЛЮБИТЬ

На долгом пути,
Оказавшись уже на распутье,
Где Нечисть банкует
И взор застиляет тьмы щит,
Кто схватит икону,
Вдруг вспомнив, что был он беспутен,
И бьёт себя в грудь,
Хоть ни сердца там нет, ни души.
Кто набожно гладит
Вождю золотые лампы,
Невинную кровь
Незаметно стирая на них...
А я лишь молитву одну
Посылаю Тарасу:
Ты нас просвети,
Гречкосеев заблудших твоих.
Стоит Украина,
Подачку голодная просит.
Слезой стекает
Последней надежды свеча.
Скажи нам, Кобзарь,
Кто они – эти новые “боссы”,
Чьи дети ей нагло
Срывают одежду с плеча.
Смеются Лукавцы,
Наш взор застилая полудой.
А мы себе песню
Гундосим на их же мотив...
Скажи, как прикончить
Нам в собственном сердце иуду.
Ты жить научи нас,
Отчизну, как ты, возлюбив.

Ї А Д А Е Ї А Ä È
²ç Ì eēîèè Â³íăđăîîîăñüèîâî

1961 рік

Душа наїлася та бреше.
А бреше як? І те і се.
Що вуж, мовляв, корову ссе,
А відьма жінці косу чеше.

Мовляв, каміння – це вода.
Нешастя – щастя. Радість – горе.
Зажура – сміх. А сміх – біда.
Зозуля – півень. Крапля – море.

Що бороною розум чеше
Цей вічний час в ім'я доби...
Душа наїлася та бреше,
А бреше як, не доведи!..

Ï Å Ð Å Â Î Ä Û
È Ç Ì è ê ë ù Â è í ã ð á ģ î ã ñ ê î ã

1961 год

Наелась душенька и брешет.
А брешет как! И то и сё.
Что, мол, корову уж сосёт,
А ведьма бабе косу чешет.

Мол, камни – это же вода.
Несчастье – счастье. Радость – горе.
Грусть – это смех. А смех – беда.
Кукушка – кочет. Капля – море.

Что бороною разум чешет
Ход вечности во имя дня...
Наелась душенька и брешет,
Так брешет, что избавь меня!..

***

Учора ще я в цьому колі жив,
Я думав: що ж, міщани, ну, міщани,
Із пледами, торшерами, борщами,
Вареннями з малин, суниць, ожин,
З лимонів, клюкв, смородин, абрикосів,
Із райських яблук, аличі, брусниць,
Айви, кизилу, сливи, полуниць,
З вишень японських, горобин московських,
Із київського місяця і зір,
Варення із повітря,

з неба,

з моря –

Не хочете? Тоді скуштуйте з горя,

Варення

з горя

і варення

з вір!

Тут все! Тут все! Тут тільки птиць нема.

Тут їх жують з капустою і хрінном.

Святинь нема. І їх, як птиць, жують

Із простирадлами і тююновим димом.

Тут жовч – не жовч. Тут жовч – і та мажорна

На звуках ніжності з мережі у мережу.

Убрання в мову, як в одержу,

Тут не ганьба, не жах,

а норма!!!

Втечу! Втечу хоча б у слові!

Втечу без слави і вінця

Крізь ваші душі гарбузові

І відгодовані серця,

Крізь вашу рабську кров безкровну!

І ваші ситі скити – геть!

Ці ваші скити повні вщертъ,

Блюзнірством повні поголовно.

Я задихаюсь! Біль – до млості!

Я всі прокляття розпрокляв,

І, фіолетовий від злості,

Ножами серце обіклав.

***

Ещё вчера в их окруженье жил я,
Я думал: что ж, мещане, ну, мещане,
С их пледями, торшерами, борщами,
Вареньем из малины и инжира,
Смородины, лимонов, абрикосов,
Из райских яблок, алычи, брусники,
Айвы, кизила, сливы и клубники,
Японских вишен и рябин московских,
Из месяца и зорь, из душ и вен,
Из неба варево,
                  из воздуха,

  из моря –
Не хочется? Отведайте из горя,
Из горя
      варево
                  и варево

  из вер!
Тут всё! Тут всё! Но птиц не встретишь тут.
Их тут жуют с капустою и хреном.
И нет святынь. Их, как и птиц, жуют
С пододеяльниками и табачным дымом.
Тут жёлчь – не жёлчь. Тут жёлчь – и та мажорна.
На звуках нежности в эфире может течь.
И, как в одежду, обрядиться в речь –
Тут не позор, не стыд,
                                  а норма!!!

Сбегу! Сбегу хотя бы в слове!
Сбегу без славы и венца
От душ на тыквенной основе,
Сквозь ожиревшие сердца.
Кровь ваша рабская бескровна!
Прочь сквозь неё! Долой ваш скит!
Скитами я по горло сыт –
Притворством полны поголовно.
Я задыхаюсь! Боль – в сто жил!
Я проклял черепа и кости
И, фиолетовый от злости,
Ножми сердце обложил.

1963 рік

***

Над гаєм грає птичий грай,
В дощі вдягаються тополі,
І квітів жовто-синя повінь
Біжить навшпиньках до Дніпра.

І вже по-птичому невпинно
Телята підняли хвости,
І квокчуть кури попідтинню,
І квокче сонце і хати.

Радіє баба, як дитина,
Що вже пішло внуча метке,
Зійшов щавель і цибулина.
Кози молозиво терпке!

Радіє колесо на хаті –
Лелеченятка сплять у нім.
Радіють глечики пузаті –
Корову звеселяє грім.

Сміється й світ мій... Тануть тіні
У вчора зимньому чолі,
І в цьому світло-сміховинні
Сміється й слово на столі.

***

Над рощей стаи птиц орут,
В дождь одеваются осины,
Разлив цветочный жёлто-синий
Бежит на цыпочках к Днепру.

И, словно бы под птиц напором,
Телята подняли хвосты,
И клохчут куры под забором,
И клохчет солнце с высоты.

И, как ребёнок, бабка рада:
Внучок шаг сделал от печи.
Взошёл щавель, лучок встал рядом.
Козы молозиво горчит!

И радость колесу на хате –
Спать аистята будут в нём.
Кувшины радостно-пузаты,
И веселит корову гром.

Мой мир смеётся... Тени тают,
Стирая зиму на челе,
И в этом светлом хохотанье
Смеётся слово на столе.

***

До нас прийшов лелека
З косою на плечі,
Води напився з глека
Та й сів на спориші.
І так сидів лелека,
І думав те, що знав:
Пропало десь далеко
Все, що косити мав.
Пропало дась далеко,
Не видно вдень-вночі...
І плакав наш лелека
З косою на плечі.

***

Зазимую тут і залітую,
В цій великій хаті не своїй,
У кутку відтихну, відлютую,
Намовчусь у темряві німій.

Поза полем небо та піднеб'я,
З-попід неба димаровий дим,
І літак, що сам летить від себе,
Дві тополі і вітряк один...

Слово моє, сило моя, славо,
Сльозо моя, гніваню ти мій,
Хто і що зріднило нас й послало!...
Воле моя світла, не темній!

***

Журавлик к нам явился
С косою на плече,
Из ковшика напился,
Уселся в спорыше.
И так сидел журавлик,
Печалился до слёз:
Из-под косы украли
Его родной покос.
Куда пропали травы
В потоке дней-ночей?..
И плакал наш журавлик
С косою на плече.

***

Зазимую здесь и залетую.
Дом большой. Ну что ж, что он не мой?
В уголке оттихну, отлютую,
Вдоволь намолчусь во тьме немой.

Вон за полем небо тучи тащит,
В поднебесье – дыма пелена,
Самолёт, сам от себя летящий,
Тополя да мельница одна...

Слово моё, сила моя, слава,
Слёзонька моя и ты, мой гнев,
Что же нас сроднило и послало?!
Светлая ты воля, не темней!

***

Цієї ночі птах кричав
У небо відлетіле,
Цієї ночі сніг упав –
На чорне впало біле.

Цієї ночі уночі
Ми тихо говорили...
Різдвяні пахли калачі,
Шибки в мороз горіли.

З далеких берегів і лоз
В цю снігопадь лапату
Приніс від зайця Дід Мороз
І дещо нам у хату.

Один лиш птах кричав-болів
За морем, за горами,
І наш різдвяний стіл білів
В кутку під рушниками.

***

Всю эту ночь сыч звал-кричал,
И небо отлетело,
И этой ночью снег упал –
На чёрном выпал белым.

И этой ночью мы в ночи
Тихонько говорили...
Как сладко пахли калачи,
В узорах стёкла стыли.

Издалека, с прибрежных лоз,
Сквозь снегопад мохнатый
Принёс от зайца Дед Мороз
Подарок в нашу хату.

Один лишь сыч кричал-болел
За морем, за горами...
И стол рождественский белел
В углу под рушниками.

***

Рябко, і дощ, і з вітром цвіт,
І мамалига, й небо з Богом,
І пізній розум з ранніх літ,
І ранні рани за порогом.

Усе, усе, усе – для битви!
В часи страждань, болінь, жалю
Я повен першої молитви:
Свободи тінь в душі ловлю.

Червоний місяць аж горить,
З діброви хмара виступає,
І світ на груди наступає
Моїй тривозі – полетить!...

А полетить, бо манна з неба
Не падає і не впаде.
Нам дуже й дужче жити треба –
Свобода в нас і – з нас іде!

***

Рябко, и дождь, и с ветром цвет,
И мамалыга, небо с Богом,
И поздний разум с ранних лет,
И ранних ран живые боли.

И всё, и всё, и всё – для битвы!
В страданий час и в час потерь
Я полон первою молитвой:
В душе ловлю свободы тень.

Червонный месяц весь горит,
Из леса туча выступает,
И мир на грудь уж наступает
Моей тревоге – полетит!..

А полетит. Ведь хлеб насущный,
Как дар, с небес не упадёт.
Сильней и крепче жить нам нужно –
Свобода в нас – из нас идёт!

1964 рік.

***

Вже все прощально. Я боюсь.
Боюсь учора і сьогодні.
Боюсь, що сам собі назвусь
Таким, як був, як є, як – годі.

Яке блюзнірство, Боже мій!
Яке блюзнірство захололе!
Будь проклят, о пузата доле,
Тих ситих слів неситий рій.

Народе мій, як добре те,
Що ти у мене є на світі.
Не замело? Не замете.
Була б колиска – будуть діти.

***

Згорають очі слів, згорають слів повіки.
Та є слова, що спопеляють рот.
Це наше слово. Жить йому повіки.
Народ всевічний. Слово – наш народ.

***

Уж всё прощально. Я боюсь.
Боюсь вчера, боюсь сегодня,
Что сам себе я назовусь
Таким, как был, как есть – довольно.

Что за притворство, Боже мой!
Как лицемерие застыло!
Будь проклят плод судьбы постылой –
Тех сытых слов несытый рой.

Народ мой, как прекрасно то,
Что у меня есть ты на свете.
Не замело? Не заметёт.
Была бы люлька – будут дети.

***

Сгорают слов глаза, у слов сгорают веки,
Но есть слова – рвут равнодушный рот.
Родное слово – жить ему вовеки.
Народ всевечен. Слово – наш народ.

1965 рік.

***

Я тій сльозі сказав: не йди.
Я тій сльозі сказав: сиди.

Сиди, не плач, моя сльоза,
Сиди, не плач, я так сказав.

А ти заплакала й пішла,
І чорним цвітом підійшла...

Усе лишилось, як було:
Порепане моє чоло,

Та затверділий біль в очах,
Та той вогонь, що не дочах.

Лише слова, колись легкі,
Сьогодні змерзлі і гіркі.

***

Слезе сказал я: не иди.
Я той слезе сказал: седи.

Сиди, не плачь, моя слеза,
Сиди, не плачь, я так сказал.

А ты заплакала, пошла
И чёрным цветом подошла...

И всё осталось, как в былом:
Изрезали морщины лоб,

Да затвердела боль в очах,
Да тот огонь, что не дочах.

И лишь слова, в былом легки,
Сегодня стылы и горьки.

1967 рік.

***

До порога моєї землі
Поспішай, моя доле строга.
Коле осінь золоторога
Теплі лапи сумних журавлів.

В зачарованій млі на ріллі
Розверсталася сива дорога...
До порога моєї землі
Поспішай, моя доле строга.

Віддаю тобі волю свою,
Віддаю тобі силу, доле,
І думок незасніжене поле,
І незлого себе віддаю.

***

Перепеленят перепелиці
Обняли тісніше у тривозі.
Покотився місяць по пшениці,
Покотився вітер по дорозі.

Вітер колоски смикнув за вуса,
Місяць рогом настромивсь на небо.
Мати-перепілка темно-руса –
Ще тісніше діточок до себе.

Хмара,
Наче піп, від виднокраю
Зупинилась сліпо на городах
І хрестом у золотих розводах
Перепеленят благословляє.

***

На просторы земли моей
Торопись, судьба моя строгая.
Грустью осень золоторогая
Колет лапы у журавлей.

В зачарованной мгле полей
Вёрсты стелются сивой дорогою...
На просторы земли моей
Торопись, судьба моя строгая.

Отдаю тебе славу свою
Отдаю тебе силу, волю,
Моих мыслей бесснежное поле
И незлого себя отдаю.

***

Птенчиков-малюток перепёлки
Потеснее обняли в тревоге.
Покатился полем месяц колкий,
Покатился ветер по дороге.

Ветер колоски за ус подёргал,
Месяц в небо выгнул рожек жала.
Перепёлка-мать, чтоб не продрогли,
Мальшей ещё тесней прижала.

Туша тучи, небо закрывая,
Слепо заблудилась в огородах
И, как поп,
Крестом в золотых разводах
Всех перепелят благословляет.

***

Ти, сивий лісе в сутіні прозорій,
І ви, гаї в зелених льолях літ,
Нічого так не треба, як в підзор'ї
Мені ваш голос чуть і стежить ваш політ.

В глухій глибочиці всевладної хвилини,
Коли забуха в серце світлий дим
І золотаве слово України
Горить у горлі порохом сухим,

Тоді – звулканення! А не безсила мука.
І чи моя у тому є вина,
Що, мій народе, доля наша стука
В моє вікно без тиші й криги сна?

***

Ты, в сумерках прозрачных старый лес мой,
Ты, рощи зелень в распашонках лет,
Нет ничего важнее в поднебесье,
Чем слышать голос ваш и наблюдать полёт.

В глухой бездонности всевластного мгновенья,
Когда ударит в сердце светлый дым
И Украины слово-откровенье
Вдруг вспыхнет в горле порохом сухим,

Тогда – вулкана взрыв! А не слеза безволя.
И разве в этом есть моя вина,
Что, мой народ, стучится наша доля
В моё окно без отдыха и сна?

***

Спи, моя дитино золота,
Спи, моя тривого кароока.
В теплих снах ідуть в поля жита,
І зоря над ними йде висока.

Спи, моя гіллячко голуба,
Тихо в моїм серці і щасливо.
За вікном хлюпочеться плавба
Твоїх літ і долі гомінливої.

Спи, моя дитинко, на порі,
Тіні сплять і сонна яворина...
Та як небо в нашому Дніпрі,
Так в тобі не спить хай Україна.

Хай вона не спить в тобі повік,
Бо вона – для тебе і для світу...
Люлі, мій маленький чоловік,
Капле сон сріблястий з верховіту...

***

Спи, усни, кровиночка моя,
Спи, моя тревога кареглазая.
В тёплых снах выходит рожь в поля,
И над ней идёт заря алмазная.

Голубая веточка моя,
Тихо в моём сердце, я счастливый.
За окошком плещутся моря
Лет твоих и доли говорливой.

Спи, дитя, пока твоя пора.
Тени спят, и дремлет куст калины...
Но, как небо в синеве Днепра,
Пусть в тебе не дремлет Украина.

Пусть она не спит в тебе вовек,
Ведь она – и для тебя, и света...
Люли, люли, крошка-человек,
Серебристый сон стекает с веток...

1968 рік

***

Молоденька хмаринка
Шука в небі хатинку –
Та в небі її не знайдеш.
Молоденька хмаринко,
Нема в небі хатинки,
То куди ти, хмаринко, підеш?

Зиму де зимувати,
Літо де літувати
Та і як тоді жить, як на те?
Молоденька хмаринко,
Йди до нас у хатинку –
Під вікном у нас вишня цвіте.

Цвіте зранку кульбаба,
Цвіте жовта троянда,
І жовтеньким курчата цвітуть.
Будеш їх поливати.
Бедеш їх напувати,
А вони тобі щастя дадуть.

***

Люблю й, сумуючи, ловлю
І ясні зорі, й тихі води,
Люблю свободу, звук свободи,
Але її одну люблю...

***

Бродит тучка-малышка,
Ищет домик под крышей,
Только в небе его не найдёшь.
Слушай, тучка-малышка,
Не найдёшь домик с крышей,
Так куда ты, малышка, пойдёшь?

Зиму где зимовать,
Лето где летовать
Да и как тогда жить, коль на то?
Просим: тучка-малышка,
Заходи к нам под крышу –
Под окном у нас вишня цветёт.

Одуванчик-желточек,
Роза – жёлтый цветочек,
Жёлтым пухом цыплята цветут.
Будешь их поливать,
Будешь пить им давать,
А они тебе счастье дадут.

***

Люблю я и, грустя, ловлю
И зори ясные, и воды,
Люблю свободу, звук свободы,
Но лишь её одну люблю...

1974 рік

***

У лісі вже нічого не цвіте,
Цвіте лиш дятел на сосні сумливій
Та синій дзвоник уві млі у мливій,
Це те цвітіння, але вже не те...

Нога трави в багряне відійшла,
Зозулена зоря останню росу гонить,
Ніхто вже не чека...бо це тобі боронить
Качаточко шустінням в комишах...

Та я ще не люблю! Ані тебе, ні воду,
Ні дзвоника, ні дятла, ні себе...
Останній цвіт небес біля мого народу,
Останній синій цвіт між хмарами іде...

***

В лесу уже не отыскать цветов,
Цветёт лишь дятел на сосне печальной,
Да синий колокольчик мгла качает –
И тот как будто цвет, но уж не тот...

Нога травы в багрянец отошла,
Последнюю росу заря слезой роняет,
Никто уже не ждёт.... тебе ждать запрещает
Утёночек шуршаньем в камышах...

Ещё я не люблю! А ни тебя, ни воду,
Ни колокольчика, ни дятла, ни себя...
Последний цвет небес у моего народа,
Последний синий цвет идёт, пласт туч дробя...

1975 рік

***

І те, і те: як птах ранковий
Раптово випурхне з трави,
Як сон перерваний раптовий –
Мені не йдеш ти з голови.

Мені ідеш ти – не докликнуть.
А крикнеш – крикнув і сиди,
І губи дивляться і сліпнуть,
Не надивившись назавжди.

У кожної дороги – ноги.
І крок дороги – крок розлук...
Мені не відомі дороги
І снів твоїх, і твоїх рук...

І як би, може, не прощально
Раптовий птах злетів з трави –
Непереквітно і вінчально
Мені не йдеш із голови.

* * *

И то, и то: как утром птица
Вспорхнёт внезапно из травы,
Как сон, что наяву приснится, –
Ты не идёшь из головы.

Когда идёшь – кричать нелепо,
А крикнешь – крик съедает даль,
И губы, засмотревшись, слепнут,
Не насмотревшись навсегда.

Есть у любой дороги ноги.
И шаг дороги – шаг разлук...
Но мне не ведомы дороги
И снов твоих, и нежных рук.

И как бы, может, ни прощально
Взлетела птица из травы –
Неотцветающе-венчально
Ты не идёшь из головы.

***

Запа́х вологий за́пах паші
В сухому сяєві Стожар,
І вже почав в багатті нашім
Дрімати жар, куняти жар.

Човни і ми в човнах стемніли,
Стемніла птиця на лету,
Лише козацькі дві могили
Темніють довго у степу.

Дивись-дивись: несуться коні!
Ненамальовані, живі!
І їхні тіні в оболоні
Темніють чисто на траві.

А там за ними море грає!
Шугають зорі у Стожар!..
І в попелястий сон лягає
Червоноокий тихий жар...

***

Запа́х чуть влажный́ за́пах паши
В сухом сиянии Стожар,
И наш костёр, гореть уставший,
Клюёт дремотно носом жар.

Челны и мы, стемнев, застыли,
Стемнела птица на лету,
Лишь две казацкие могилы,
В степи видны сквозь темноту.

Смотри-смотри: несутся кони!
Не выдумка, живые ведь!
В низине тени их на склоне
Темнеют чисто на траве.

А там за ними море мчится!
Бушуют звёзды у Стожар!..
И в пепелистый сон ложится
Огненноглазый тихий жар...

1976 рік

***

На міднім небі вечір прочорнів.
Малі, без галасу у ніч летіли птиці.
Згори гора дивилась у черлінь,
І хилитався човен до човниці.

Безмежний час щось прикидав собі,
На палець міряв небо при дорозі,
Світилися моря, як сонечка рябі,
І кожне море мало по тривозі.

Прозорий холод гір не покидав,
Лежав на ліктях у долинах морок –
Була в одного світу середа,
В другого світу наступав вівторок.

***

На медном небе вечер прочернел,
Беззвучно в ночь летели крохи-птицы,
Гора дремала, глядя в ночи чернь,
И нежно льнул, качаясь, чёлн к челнице.

Считало что-то время про себя,
На палец смерив небо у дороги.
Моря светились, солнцами рябя,
И в каждом море – отблески тревоги.

Прозрачный холод гор не покидал,
В долинах мрак пускал поглубже корни –
В одной вселенной не прошла среда,
В другой вселенной начинался вторник.

***

Я дві пори в тобі люблю.
Одну, коли сама не знаєш,
Чого ти ждеш, чого бажаєш –
Уваги, ревнощів, жалю?

В гірчичнім світлі днів осінніх,
На літо старша, ти ідеш.
Й тече твій погляд темно-синій,
Як вітер в затінку небес.

І час твій берег ще не мие,
І твої губи ще уста...
Дорога давня молодіє,
Де б твій веселий крок не став.

Ти вся – із щастя! І з тобою
Ще не вітається печаль,
Та біль з розлукою німою,
І нелюбові чорна даль.

Я дві пори в тобі люблю...
Люблю ту пору благовісну,
Коли до неї, як до пісні,
Свою я голову хилю.

Ця вже пора повільноплинна,
Як біля вогнища в пільмі,
Де слово пахне, як дитина,
Де вже не скажеш “так” на “ні”...

Де почалося все тобою
І не поверне навпаки,
Де вже вітаються з любов'ю
Печалі, болі і роки.

Хоч все те саме: світ осінній,
Прозорість вихололих плес
Й той самий погляд темно-синій,
Як вітер в затінку небес...

***

Я две поры люблю в тебе.
Одну, когда сама не знаешь,
Что ожидаешь, что желаешь –
Вниманья, ревности или бед?

В горчичном свете дней осенних
Идёшь, неся весну в себе.
И льётся взгляд твой сине-серый,
Как ветра вздох в тени небес.

И время берег твой не гложет,
И губы – всё ещё уста...
Путь старый хочет стать моложе,
Где б твой весёлый шаг ни стал.

Ты вся – из счастья! И с тобою
Ещё не встретилась печаль,
И боль с разлукою немою,
И чёрной нелюбови даль.

Я две поры в тебе пою...
Люблю ту пору благовести,
Когда я к ней, как будто к песне,
Склоняю голову свою.

Пора неторопливых действий,
Как у костра, где тьма и свет,
Где слово пахнет, как младенец,
Где не ответишь “да” на “нет”.

Где начиналось всё тобою
И сохранилось навсегда,
И где встречаются с любовью
Печали, боли и года.

Хотя всё то же: свет осенний,
Прозрачен выстуженный лес,
И взгляд тот самый, сине-серый,
Как ветра вздох в тени небес.

1980 рік

***

В ясновельможному тумані,
Де під березою бугор,
При всій-усій своїй осанні
Коронувався мухомор.

І стала глибша і свіжіша
Качачо-гусяча ріка,
Ожина стала ще ожіша,
Горіх, так той свого горішша
Вже натрусив – земля в дірках!

І раптом запалахкотіли
Раптовим золотом гаї,
Заоглядались, поніміли,
Мов не тутешні, не свої,

Бо в золотій жовтневій рані,
Де під березою бугор,
В ясновельможному тумані
Коронувався мухомор!

***

Широка ніч, цвіркун під головою,
Витемнюється шепіт комиша,
І сходить, і... і сходить наді мною
І Бог, і ти, і тиша, і душа.

І Чічікля, річечка квітчаста,
Вузьенька, наче щастячко вдови,
І Бог, і ти, і я – Всі просять щастя,
Всі просять щастя – як вода води.

***

В его величестве-тумане,
Где под берёзою бугор,
При всей, при всей своей осанне
Короновался мухомор.

И проступила глубже, резче
В утиной ряске гладь воды,
Плодами ежевика блещет,
Орех, так тот своё орешье
Уж наструсил – земля до дыр!

Внезапно рощи запылали
Внезапным золотом ланит,
Заозирались, молча встали,
Чужие словно здесь они.

Ведь в золотой октябрьской рани,
Где под берёзою бугор,
В его величестве-тумане
Короновался мухомор!

***

Ночь широка, сверчок под головою,
И вытемнился шёпот камыша,
И всходит и... восходит надо мною
И Бог, и ты, безмолвье, и душа.

И Чичикля, речка в травах росных,
Узёхонька, как счастье у вдовы,
И Бог, и ты, и я – Все счастья просят,
Все просят счастья – как вода воды.

1986 рік

***

Сеньйорито акаціє, добрий вечір.
Я забув, що забув був вас.
Але осінь зійшла по плечі,
Осінь, ви і осінній час,
Коли стало любити важче,
І солодше любити знов...
Сеньйорито, колюче щастя,
Хто воно за таке – любов?
Вже б, здавалося, відболіло,
Прогоріло у тім вогні,
Ступцювало і душу, і тіло,
Вже б, здалося, навіщо мені?
У годину суху та вологу
Відходились усі мости,
І сказав я – ну, слава Богу,
І нарешті перехрестивсь...
Коли ж – здрастуйте, добрий вечір...
Ви з якої дороги, пожежо моя?...
Сеньйорито, вогонь по плечі –
Осінь, ви і осінній я...

***

Сеньорита акация, добрый вечер.
Я забыл, что забыл я вас,
Но мне осень взошла по плечи,
Осень, вы и осенний час,
И любовь нынче – трудный случай,
Хоть и слаще влюбиться вновь...
Сеньорита, счастье колюче,
Что ж за штука она – любовь?
Уж, казалось бы, отболело,
Прогорело на том огне,
Истоптало и душу, и тело,
Уж, казалось, зачем бы мне?
В сушь и дождь исходил дороги,
Все давно перешёл мосты,
И сказал я – ну, слава Богу,
Наконец-то, перекрестись...
И вдруг – здравствуйте, добрый вечер...
Вы откуда явились, пожар принеся?..
Сеньорита, огонь по плечи –
Осень, вы и осенний я...

***

Вночі, середночі, хтось тихо
До мого Слова підійшов
І став дивитися і дихать,
І я відчув: так диха лихо,
Так ходить лихо –

Час прийшов.

Прийшов і став. І вже нікуди
Не заховатись, не втекти,
Не загубитись поміж люди,
Не замінити серце в грудях,
Нікого в світі –

Час і ти.

Прийшов і став. І я побачив:
У погляді його сухім
Ніхто не любить і не плаче,
І не біжить ніхто, й не скаче, –
У нім – однаково усім.

Усе однаково: і сущім,
І тим, що будуть, що були,
Однаково морям і пушам,
Словам безсмертним і вмирущим –
Нікому слави чи хули!..

Та я сказав: що хочеш, Часе,
Усе віддам тобі по край –
І юність, й молодості чашу,
Життя сьогоднішнє й вчорашнє.
Лиш Слова мого не чіпай!

Не зачіпай його, малого,
Не бий його і не пали,
Бо перед ним іще дорога,
Бо перед ним багато й много,
І ми із ним ще не жили!

Ще все нам з ним – передсвітання:
І перший солод перших снів,
І перший сніг з усіх снігів,
І перший берег з берегів,
Й любов ота, що є остання!

І гуркіт молодої зливи,
І тьохкіт серця уночі,
І білий світ, і камінь сивий,
Солодкий сон оси і сливи,
Й сови у присмерку сплачі.

Ще все нам з ним – сама тривога,
Ще все нам з ним не відбуло,
Ще все нам радісно і довго,
Ще все нам з ним, – як перед Богом,
Кажу тобі, – не перейшло!..

Все те, що хоче, – обіймає
У неодмінності своїй,
І Слово серцем напуває,
І Слово більше не вертає...
Моє ж
    живе ще – пожалій!..

Я знаю, ти в своєму плині
Нікому спуску не даєш:
Ані державі, ні дитині,
Ні сивині, ані дружині! –
Безсмертне сієш, смертне жнеш!

Не закрывай его, не трогай,
Не жги и не руби мечом,
Ведь перед ним ещё дорога
И испытаний слишком много,
А мы с ним не жили ещё!

Ещё нам с ним всё – предрассветье:
И сладость самых первых снов,
И первый снег из всех снегов,
И первый берег берегов,
И та любовь, одна до смерти!

И гром, и молодые ливни,
Стук сердца трепетный в ночи,
И белый свет, и камень сивый,
И сладкий сон пчелы и сливы,
И как во тьме сова кричит.

Для нас всё это – лишь тревога,
Ещё не всё произошло,
Нам всё и радостно, и долго,
Для нас все это – как пред Богом,
Твержу тебе, – не отошло!..

Всё, что захочешь, – отнимаешь
В неумолимости своей,
И Слово сердцем искушаешь,
И Слово вновь не возвращаешь...
Моё, живое –
пожалей!

Я знаю, ты в своём движенье
Пощады жертвам не даёшь:
Державам, седине, рожденью
Ты не подаришь снисхожденья –
Бессмертье сеешь, смертных жнёшь!

І з невблаганними очима
Ти йдеш крізь вічність і крізь мить,
І темінь в тебе за плечима,
Й поперед тебе мла-темнина,
Й тобі нічого не болить!

Чи солодко, а чи солоно,
Тобі дарма – нема чи є...
А тут – і трепетно, й шовково!-
А тут животворяще Слово
Мого народу і моє!

Це слово людської надії,
Це слово крізь хрести і прах,
Крізь пил віків, усе в сльозах,
Пробилось, вижило, зоріє,
Горить у мене на устах!...

Вночі, середночі, хтось тихо
До мого Слова підійшов
І став дивитися і дихать,
І я відчув: так диха лихо,
Так ходить лихо –
Час прийшов...

***

Забриніло – і незчувсь, як відбриніло,
Обвалило душу – і пішло,
Все, що мало, все і оголило,
І душа вже дзеленчить, як шкло.

...Рання ніч, і небо проколось,
Вирізнилось, мов дитя мале,
Й озива мене овечий голос,
Мекає Миколою мене,

Що воно від ніжності збриніло,
Щезло ненадовго, не зовсім,
Лиш в туманну барву перебігло
Подихом із іменем моїм,

Що воно від розпачу щасливе
Там, де кінь, лошиця і лоша,
Щоб в провалля хмарне та звабливе
Сторчма не звалилася душа...

***

В затоплених лугах, де тліють води топлі,
Життям єдиним і єдиним днем
Ми проживем з тобою на картоплі,
Як досі на картоплі ми живем.

***

Зазвенело – и неожиданно отзвенело,
Сокрушило душу – и ушло,
Что имело – донага раздело,
И душа уже звенит стеклом.

...Ночь пришла, и небо проколосось,
Вызорилось в облике дитя,
И зовёт меня ягнёнка голос,
Словно бы от неба прилетя,

Что оно от нежности дрожало,
Не совсем исчезло, словно дым,
Лишь в туманный цвет перебежало
Тихим вздохом с именем моим,

Что нашло в отчаянии счастье,
Там, где кони топчут луга шаль,
Чтобы в пропасть из соблазнов частых
Не свалилась кувырком душа.

***

В затопленных лугах, где топит месяц рожки,
Единой жизнью и единым днём
Мы проживём с тобой и на картошке,
Как на картошке до сих пор живём.

2003 рік

***

Країна чорних брів й важких, повільних губ,
Темнавих губ, що їх не процілуєш.
Як тепло ти лежиш, як тепло ти німуєш,
І понад нами місяць-однолюб!

Лиш очерет навстоячки щось пише,
Навпомацки по шепітній воді,
І над водою й очеретом тиша
Виводить в небо зорі молоді.

Там час себе по ниточці тороче,
А тут, а тут, де все тривога й щем,
Де до душі душа протислася і хоче
Іще, іще!.. але куди ж іще?..

***

Страна бровей как смоль, безмолвно сжатых губ,
Так потемневших, что не процелуешь,
Как ты тепло лежишь, как в немоте колдуешь,
Над нами замер месяц-однолюб.

Лишь камыши здесь что-то пишут стоя,
На ощупь пишут в шёпote воды,
И тишина над ними и водою
Выводит россыпь зорек молодых.

Там бесконечность заглянула в очи,
А тут... а тут – в тревоге грусть течёт,
Душа к душе притиснулась и хочет
Ещё, ещё!.. но уж куда ещё?..

Ї   Å   Ð   Æ   Ê   Ë   Ì   Ï
²ç   Áîðèñà   Î   ë³éíèèà

***

В день ясний і в ночі горобині,
В рідній чи в далекій стороні –
Ти в моєму серці, Україно,
Думою Шевченка гомониш.

Вийду, стану рано-пораненьку
На лугів отаву молоду,
Де сини Ватутіна й Довженка
Борозни за обрії ведуть.

До твого ясного неспокою,
До твоїх натомлених долонь
Припаду дніпрового сагою,
Райдугами вистелю твій сон.

А як вечір срібними човнами
Пропливе між парами в саду, –
Над твоїми чистими думками
Зіркою щасливою зійду.

Ï Æ Ð Æ Â Î Ä Û
Èç Áî ðèñà Î èâéíèèà

***

Ясным днём и ночью воробьиной,
На родной иль в дальней стороне –
Думою Шевченко, Украина,
В сердце ты вливаешься ко мне.

Выйду в степь предутренней порою,
Где в отавах плещется озон,
Где сыны твоих, страна, героев
Борозды ведут за горизонт.

К твоему святому непокою
И к твоим натруженным рукам
Припаду днепровскою волною,
Радуги во сны тебе отдам.

А когда челнами серебристыми
Вечер заколышется в саду, –
Над твоими помыслами чистыми
Звёздочкой счастливою взойду.

БАЛАДА ПРО ВОГОНЬ І ПРИНЦИП

І підступно нашептував сумнів:
Джордано Бруно,
                                подивися згори,
Озирнись на всі
                                чотири сторони:
Папа нависає,
                                мов хижий гриф,
Кардинали в чорних сутанах,
                                як ворони.

Джордано Бруно...
                                А час витіка,
Смерть, мов командор,
                                крокує бруком.
Скоро невмолимий,
                                як зло, Ватікан
Смолоскип до ніг
                                покладе твоїх, Бруно.

Джордано Бруно,
                                а для чого все це?
А для чого все це,
                                Джордано Бруно?..
Розпадеться попелом
                                твоє серце.
Як у суховій
                                ординарна брунька.

БАЛЛАДА ОБ ОГНЕ И ПРИНЦИПЕ

И коварно шептало сомненье:
Джордано Бруно,
пока не горит,
Оглянись на все
четыре стороны:
Папа нависает,
как хищный гриф,
кардиналы в чёрных сутанах,
как вороны.

Джордано Бруно...
А срок истекал,
Смерть, как командор,
шагает грузно.
Скоро непреклонный,
как зло, Ватикан
Факел положит
к ногам твоим, Бруно.

Джордано Бруно,
а зачем всё это?
А зачем всё это,
Джордано Бруно?..
Костёр запыляет –
и песня спета,
И пламя порвёт
этой правды струны.

Може, й не згадає
ніхто ніколи...
Тільки буде небо,
як завше, виснуть.
Колисатимуть
голубі гондоли
Про чиєсь кохання
одвічну пісню.

Джордано Бруно!
Подумай востаннє,
Слухай-но...
В житті, як у лотереї...
Істина от того
гірше не стане,
Коли ти відмовишся
від неї.

Ах, чом він не покаявся, дивак,
Ну, не навсправжки... тільки на трибуні.
І все було б: життя і... переляк,
Хіба що не було б Джордано Бруно.

Может, и не вспомнят
о твоей доле...
Будет, как всегда,
висеть поднебесье.
Будут качать
голубые гондолы
О чьей-то любви
извечную песню.

Джордано Бруно!
Подумай, ну же,
Послушай...
В жизни, как в лотерее...
Истина ничуть
не станет хуже,
Если ты решишь
расстаться с нею.

Раскаяться ему бы на словах,
Не искренне...а только на трибуне.
И всё бы сохранилось: жизнь и... страх,
Но не было б тогда...Джордано Бруно.

М Е Ж А

Все можна: підлість в золото оправить
І під шумок пропхати на парад.
А можна навіть... видумати правду.
Свою. Домашню...
Можна й кілька правд.

Лиш од людей сховать їх за парканом, -
Щось на зразок укріплень Мажіно, -
Щоб потім по системі Дон Жуана
Мінять, як невибагливих жінок.

А справжня ж як?
Ховай її подалі,
На саме дно колодязя сумлінь,
Прикривши зверху хмизом і медалями,
Соломою й печатками колін.

Ховай! Хитруй!! Закопуй під коморою –
Даремна гра з довірою людей!!
Все 'дно гранітним

кроком
командора
прийде питання невідпорне:
– Де?

І не втекти од нього,
як від плахи.
Не захватись в мавзолей чужий.
І навіть смерть твоя –
тоді не захист
На долею рокованій межі.

М Е Ж А

Всё можно: подлость в золото оправить
И под шумок отправить на парад.
А можно для людей придумать... правду.
Свою. Домашнюю...
И даже – много правд.

Лишь от людей их спрятать за заборы –
И запереть все двери на засов,
Чтоб после по системе Казановы
Менять, как неразборчивых особ.

А истинная – как?
Запрячь подальше,
На дно колодца совести людской,
Одень в мундир, медалями звенящий,
Соломою и хворостом прикрой.

Запрячь! Хитри!! Зарой хоть под забором –
Пуста игра с доверием людей!!!
Придёт гранитным

шагом

командора

Вопрос неотвратимый:

– Правда где?

И от неё не скрыться, как от плахи,
И в мавзолей не спрятаться уже.
И смерть не даст
спасенья от расплаты
На долей уготованной меже.

ПЕРСТЕНЬ ДОЛІ

Мені доля вручила перстень
І сказала, що вже до смерті
Я розмічений і заверстаний
В наростаючій круговерті.

Що однині не буде спокою
Ні вночі мені, ані вдень,
І життя моє піде боком,
А не так, як у всіх людей.

Ще й кінець мене жде печальний –
Не в оточенні пра-пра-пра,
А, говорячи фігурально,
От свого ж таки пера,

Або інший хтось точним випадом
Укоротить мій родовід,
Або винесуть, в кращому випадку,
Десь на станції рядовій...

Ех, ти, доле моя, циганко,
Не лякай мене тузом пік!
Одного я боюсь: цигаркою
Продиміть на чужій губі.

Що ж до решти – то я газелей
Не люблю за лякливість вдачі.
Я до тебе, моя газето,
У життя попрохав призначення.

ПЕРСТЕНЬ СУДЬБЫ

Мне судьба подарила перстень
И сказала: до самой смерти
Я размечен уже и заверстан
В нарастающей круговерти.

Что теперь ни минуты покоя
Не подарит ни ночь, ни день.
Станет жизнь моя не такою,
Как у всех остальных людей.

Что конец меня ждёт печальный –
Не в кругу своих пра-пра-пра,
А уж если сказать фигурально, –
Как итог моего пера,

Или кто-то удачным выпадом
Оборвёт список мой родовой,
Или я, с чьей-то помощью, выпаду
В ночь на станции рядовой.

Эх, ты, доля моя, цыганка,
Тузом пик не грози судьбе!
Одного я боюсь: сигаркой
Продымить на чужой губе.

А о прочем – то я газелей
Не люблю за пугливость удач.
И к тебе я, моя газета,
Попросил у жизни: назначь!

Розрахуюся сріблом скроней
Лиш за те, що навчила ти
В найбруднішому комбінезоні
Не забруднювать чистоти.

... Не суди мене, люба, гостро,
Що забув я до хати шлях:
Я б приїхав до тебе в гості.
Та редактор не дозволя.

Бо заверстаній я судьбою
В наростаючу круговерть –
Доки прийде карга з косою
З поетичним найменням – смерть.

І моргне недвозначно й ніжно:
Мов, давненько у гості жду.
Але, скочивши на підніжку,
Я гукну їй уже на ходу:

_ Ви, бабусю, металом гострим
Не кивайте мені здаля,
Я б приїхав до вас у гості,
Та редактор не дозволя.

Рассчитаюсь по первому зову
Лишь за то, что учила ты
В самом грязном комбинезоне
Не испачкивать чистоты.

... Не суди, дорогая, остро,
Что к тебе не топчу спорьши:
Я давно бы приехал в гости,
Да редактор не разрешил.

Потому что завёрстан судьбою
В нарастающую круговерть
До прихода карги с косою
С поэтическим именем – смерть.

Подмигнёт откровенно и нежно:
Мол, давно тебя в гости жду.
Но с подножки вагона небрежно
Я ей крикну уже на ходу:

Не грози мне металлом острым
И к себе заманить не спеши.
Я к тебе бы приехал в гости,
Да редактор не разрешил.

П Р А Щ У Р

Із нетрів лісових по трепетній траві,
Де просковзнув хижак нечутною ходою,
Виходив пращур мій на пустки вікові
З невміло тесаною, грубою сохою.

І напівдикий кінь налякано хропів,
Скосивши сторожко налите кров'ю око,
І в непочату книгу стишених степів,
Як заспів на віки,
проліг рядок глибоко!

А потім степовик поміж шорстких хвощів
Побожно назбирав тугих, дозрілих зерен
І кинув в землю їх, і пролились дощі,
Важучі і терпкі, немов осінній терен.

І руки до небес, немов обрубки крил,
“ О дай нам, боже, днесь, ”- він простягав
молінно,
Не знаючи, що він уже з тої пори
З усіх богів –
і сущий,
і єдиний!

***

Все в цім світі відоме:
  за щастям – біль,
За початком – кінець поеми...
І Планета виконує свій колобіг
По давно уже награній схемі.

Є Народження й Смерть – два стовпи на Межі.
А між ними – події одвічні:
Комбінації стріч, і розлук, і жоржин,
Варіанти падінь і величчя.

На повторах живем. Тож буває часом,
Що повториш чиюсь навіть позу,
Бо окреслило путь наш примарним ласо
Вічне *circulus vitiosus*.

Та буває: найвища із наших мрій –
Повторити чиюсь роботу...
Я хотів би, наприклад, як Екзюпері,
Просто не повернутись з польоту.

Щоб в трагічнім чеканні жінки над Дніпром
Трепетали, як зламані стебла.
І зелені долоні аеродром
У розпуці здіймав до неба;

Щоб кипів телеграф од тривоги, мов казан,
Й телетайп захлинавсь кулеметом,
І щоб з ока локатора впала сльоза
На сувору печаль Планети.

...А як хтось запита, де це я забаривсь,
І чому, й на якій роботі, –
Щоби друг мій спокійно тоді повторив:
“Він іще... не вернувся з польоту”.

***

На гострі брила кинули його
І прикували боговою люттю
За те, що в муках праведних вогонь
Він передав на добре діло людям.

Брели віки. На дугах віражів
Хиталися, блудили в катакомбах.
Хотів для добрих...

Але ви скажіть:

Чи можна на вогонь поставити пломбу!

Ми славим в одах вогнище святе,
Та всіх пускають до нього – ще нам рано:
Адже вогонь, що викрав Прометей,
Спалив колись великого Джордано.

***

Его на острый бросили утёс
И цепью приковали в божьем гневе
За то, что людям он огонь принёс
Для добрых дел, украв его на небе.

Брели века. В крутом потоке дней
Шатались и блуждали в катакомбах.
Хотел для добрых...

Но скажите мне:
Возможно ль на огонь поставить пломбу!

Огонь мы славим, нет его святей,
Но всех пускать к нему – пока что рано:
Святой огонь, что выкрал Прометей,
Когда-то сжёг великого Джордано.

***

От нильских берегов,
  где спят века в гробнице,
От влажных тропиков,
  где тамариск цветёт, –
Куда летите вы, мои родные птицы,
В седую изморозь,
  куда же ваш полёт?

Тут первородный рай,
  тут сладкий дух корицы,
Тут вечно бога Ра
  пылает медный лик, –
А там, над озерцом,
  платок небес из ситца,
Неразговорчивый спорыш да ковыли.

Да знает ли вожак
  всю каторгу дороги,
И знает, что из вас, возможно, не один
Падёт на полпути к родимому порогу
И отгорит в очах
  небес ультрамарин?

Молчит старик-вожак,
  и взгляд в пространство вытек.
Усталость тысяч лет легла в изгиб плеча...
Внезапно – взмах крыла!
  И на небесном свитке
Неспешно проступил
  сакральный знак ключа.

МУЗИКА

Я прийду уже з посрібленими скронами,
Обважнілий під умовностями й узами,
В той завулок з тополиними колонами,
Що тече мені під серце, наче музика.

Під ворітьми, де літа мої проходили,
Я об спогади спіткнуся, мов загнuzданій.
І хлюпне мені тремкою прохолодою
Твоїх пальців лебедино-біла музика.

Я прийду сюди аж ген із того досвітку
Хлопчаком у полинялому картузику,
І розтане сивий іней мого досвіду
У завулку, що гучить мені, як музика.

А кохання найгрізнішими указами
Ні зів'яти, ні вхолонуть – не примусити.
А єдиних слів, на жаль, було не сказано...
А для чого ті слова, як плаче музика?

МУЗЫКА

Я приду уже с висками посребрѣнными,
Перегруженный условностями, узами,
В переулочек с тополиными колоннами,
Что течёт ко мне под сердце, словно музыка.

У ворот, где тропку много лет прокладывал,
Я споткнусь о камни памяти, как взнузданный.
И плеснёт мне в душу трепетной прохладою
Твоих пальцев лебедино-белых музыка.

Я приду сюда из утреннего шёпота
Тем мальчишкой в старом выцветшем картузике,
И растает иней жизненного опыта
В переулке, что звучит мне, словно музыка.

А любовь даже строжайшими указами
Не заставишь быть свободной или узником.
Жаль, единственных тех слов было не сказано...
А кому нужны слова, коль плачет музыка?

Я ДО ТЕБЕ ЙШОВ...

Я до тебе йшов крізь далі, через роки.
І зустрів тебе одну-єдину в світі:
Ти стояла на порозі на високім
В синім платті, синьоока, в синім квіті.

Уклонилась, повела мене в світлицю,
Пригощала за столом новотесовим.
Пив я воду, пив холодну із криниці –
Срібнодзвонну, срібноплинну проліскову.

Як ішли ми зелен лугом к зелен гаю,
Солов'ї нам ткали пісню диво-дивну.
Той мотив мені і досі ще лунає –
Незабутній, неповторно переливний.

Зупинилась. Зашарілись ніжно щоки.
Ти звела на мене очі. Роси впали.
Я читав в твоєму погляді глибокім:
Ти чекала.

Ти чекала того сонячного слова,
Неповторного і вічно молодого.
Я ж – неначе відібрало в мене мову –
Мовчки квіти обривав собі під ноги.

Ти зітхнула, ти сказала: – Будь
щасливий, –
І пішла, а я зостався серед квітів.

ШЁЛ К ТЕБЕ Я ...

Шёл к тебе я через годы издалёка,
Разъединственную встретил в целом свете:
Ты стояла на пороге на высоком
В синем платье, синеока, в синем цвете.

Поклонилась, повела меня в светлицу,
За столом новотесовым угощала.
Я холодную пил воду из криницы –
Как подснежник, серебром она звучала.

А когда шли зелен лугом к зелен роще,
Соловьи нам ткали песню диво-дивну,
Тот мотив мне до сих пор звучит пророчье –
Незабытый, несказанно-переливный.

Задержалась. И зарделись нежно щёки.
На меня взор подняла. Роса упала.
Я читал во взгляде чистом и глубоком:
Ожидала.

Ты ведь солнечного слова ожидала,
Что звучит в устах влюблённых вечно ново.
Я же – словно что-то речь мне отобрало –
Молча рвал цветы, бросал себе под ноги.

Ты вдохнула, ты сказала: – Будь
счастливым, –
И ушла, а я стоял, цветы роняя.

Раптом серце защеміло (біль –
як злива) :
“Дожени! Вона ж твоя – єдина в світі”.

Я рвонувся швидше вітру через луки,
І здалось, уже впізнав твою хустину,
Ще два кроки – й доторкнусь,
протягнувши руку...
Тільки небо, тільки далеч синьо-синя,

Та дуби про щось зажурено шепочуть...
І тепер, куди б не йшов я, що б не думав,
В моє серце задивились твої очі
Синім ранком, синім квітом, синім сумом.

Я для інших одців,
я під серцем сховав свої квіти.
Я від ока чужого
туманом осіннім укривсь.
Але якось вночі
підійди і торкни мої віти –
Я тобі засвічусь,
як ніколи іще не світивсь!..

Заболю, затужу, заридаю... в собі,
закурличу.
А про очі людські
засміюсь, надломивши печаль.
Помолюсь крадькома
на твоє праслов'янське обличчя,
І зоря покладе
на мовчання моє печать.

Я отцвёл для других,
я под сердцем цветы свои спрятал.
Я от взгляда чужого
осенним туманом укрыт.
Но когда-нибудь в ночь
подойди и коснись моих прядей –
Я тебе засвечусь,
как никто никогда не горит!..

Загрущу, затужу, зарыдаю ... без слёз,
закурлычу,
А у всех на виду
засмеюсь, надломивши печаль.
Лишь в молитве тайком
праславянский твой лик возвеличу,
И поставит заря
на молчанье моё печать.

ВИБІР

Над штормом, над шабельним зблиском,
Над леготом теплим в житах
Гойдається вічна колиска
Маятником Життя;

Життю – ні кінця ні начала.
І вічно по колу землі:
Комусь – лебеді від'ячали,
Когось – веселять журавлі.

Один передбачливо очі
Прикрив ще за крок від межі,
Ввійшовши клітиною ночі
Тихенько: чи жив, чи не жив?

А інший – на кроки не міряв:
Летів і гримів,
і... згорів,
І люди відкрили в сузір'ях
Зіницю нової зорі.

Коли б загадали: – Хочеш,
Одне лише слово твоє –
І вища – лаврова! – почесть
Чоло твоє обів'є, –

Я б вибрав найвищу почесть:
У чистім і чеснім бою
На чорному мармурі ночі
Зорю записати своєю!

В Ы Б О Р

Над штормом и воем метели,
Над ветра дыханьем во ржи,
Как вечные мира качели,
Качает свой маятник Жизнь;

Ей нет ни конца ни начала.
И вечно по кругу земли:
Одним – лебедей крик прощальный,
Других веселят журавли.

Тот – предусмотрительно очи
Прикроет за шаг от межи
И входит, как клеточка ночи,
Тихонько: иль жил, иль не жил?

Другому – расчёт был не ведом,
Лишь принцип – живи,
но... гори!

И люди открыли в созвездьях
Зеницу рождённой зари.

Когда б загадали: – Хочешь,
Одно только слово твоё –
Лавровая, высшая почестъ
Чело твоё обовьёт, –

Я выбрал бы высшую почестъ:
В открытом и честном бою
По чёрному мрамору ночи
Зарю записать свою!

К І Н Ї

Кайсину Кулієву

Ярим, віщим огнем
в горобину югу
Освітило слова до ества, до ядра:
“Чорний кінь умирає на білім снігу...”
Чорний кінь
на снігу
вмира.
Чорне полум’я гриви
згаса на снігу.
Ворон грізно сурмить у ріг.
“Ти прости, вірний коню, моему врагу –
Він цю кулю для мене... беріг.
Він давно вже за мною
іде по кривій.
Я давно його чую крок.
Я гукав йому вийти на чесний двобій,
Але він у засідці мовк.
Як тепер мені жить в неоплатнім боргу?!
Краще б я... на холоднім снігу!”
Кінь сказав: “Ти – мужчина. І годі плачу.
Я інакше не міг... прости.
Я сьогодні по-братськи собою плачу,
Ти ж за нас, за обох сплати.
Це одвічний закон у двобої, зятям:
(Да не спитьсья твоему врагу!),
Я за постріл його заплатив життям,
Ти однині у нього в боргу”.
Чорний кін умирає на білім снігу...
Зостається лиш вічність і мить,
Та ще постріл,
записаний першим в боргу,
Та закон невідступний: платить.

К О Н Ъ

Кайсыну Кулиеву

Ярым, вещим огнём
в воробьиную мглу
Осветило слова до нутра, до ядра:
“Чёрный конь умирает на белом снегу...”
Чёрный конь
на снегу
умирал.

Чёрной гривы огонь
угасал на снегу.
И трубил грозно вогон в рог.
“Ты прости, верный конь, моему врагу –
Пулю он для меня... берёг.

Он давно уж за мною
идёт по кривой.

Я давно его слышу шаг.
Я его вызывал на открытый бой –
Он в засаде не смел дышать.

Как теперь буду жить в неоплатном долгу?!
Лучше б я ... на холодном снегу!”

Конь сказал: “Ты – мужчина. И слёз не хочу!
Я иначе не мог... прости.
Я сегодня по-братски собой плачу,
Ты за нас, за двоих отплати.

Есть извечный закон в поединке любом:
(Пусть же сон не придёт к врагу!),
Я за выстрел его заплатил собой,
Ты теперь у него в долгу”.

Чёрный конь умирает на белом снегу...
Остаётся лишь вечности нить
Да тот выстрел,
записанный первым в долгу,
И закон неотступный: платить.

Р И Н Г

І гнів, і жах, і білі маски
Облич.

І злами рук, як ринв.
І от затихло.

Тільки пласко
Лисніє квадративий ринг.

Там не суперник мій,
а ворог
Зіперсь бундючно на канат.
Над ним у чорному,
як ворон,
Чаклує хижий секундант.

Той ворог хитро, як лисиця,
Мені готує рішенняь.
Нахабно в праву рукавицю
Кладе для певності свинець.

Суддя те бачить.
Та... не баче.
Вони у змовинах давно.
Та й переможців же тим паче
Не судять потім все одно.
А зал, як тур, реве безжально.
Назад – одрізано путі:
Мій секундант у роздягальні
Лишив рушник на видноті.

Що ж, буде бій.
Важкий. Без правил.
Мій ворог – публіки владар –
Мені вцілятиме ізправа
Під серце зважений удар.

Р И Н Г

И гнев, и страх. Белеют плоско
Не лица – маски.

Свист и крик.

Но вот затихло.

Только броско

Блестит четырёхгранный ринг.

Там не соперник мой, а враг

Опёрся чванно на канат.

Над ним весь в чёрном,

словно ворон,

Колдует хищный секундант.

Мой враг хитро и без оглядки,

Стремясь приблизить мой конец,

Нахально в правую перчатку

Кладёт для верности свинец.

А что судья?

Слеп, не иначе.

Они ведь в сговоре давно.

И победителей тем паче

Потом не судят всё равно.

А зала рёв рвёт в ключья сердце.

Назад – не ждите, не пойду:

Пусть секундант мой полотенце

Уже пристроил на виду.

Что ж, будет бой.

Убой! Без правил.

Мой враг – он публики герой –

Мне будет целить точно справа

Под сердце хук – и кончен бой.

Він буде бить мене, як схоче:
І знизу, й справа, і згори.
І нижче пояса. І очі
Схова продажний рефері.

Я все стерплю в жорстокім герці,
Аби лише, зберігши стиль,
Не пропустить удару в серце,
Не пропустить... Не пропустить...

Ще буде потім раунд третій,
І вже коли в канатний скрут
Я буду ворогом припертий
І загнаний в четвертий кут,

Коли, нахабний і безкарний,
Повірить він у мій кінець
І для останнього удару
Зведе з правицею свинець,

Я визбираю в жмуток силу
Своїх поразок і удач –
В ім'я отця, і духа, й сина
Обрушу з лівої удар

Такий, що раптом ляже тиша.
І стануть зайві лікарі.
І марно буде, наче миша,
Метатись підлий рефері.

То буде бій...

А зараз мертво
Лисніє холодом квадрат.
Іду. І поруч мене твердо
Крокує Честь – мій секундант.

Бить будет целясь, наудачу,
Повсюду, где позволит ринг.
И ниже пояса... И спрячет
Глаза продажный рефери.

Я чувствую – задаст он перца.
Но лишь бы, сохраняя стиль.
Не пропустить удара в сердце.
Не пропустить... Не пропустить...

И будет третий раунд. Смяты
Преграды на его пути,
Когда уже в плену канатов
Стою в углу и – не уйти,

Когда в воинственном угаре
Поверит он, что мне конец,
И для последнего удара
Поднимет руку, где свинец,

Я соберу в комок всю силу
Моих провалов и удач –
Во имя Бога, Духа, Сына
Обрушу слева свой удар.

И рёв вдруг сменится затишьем.
Не нужно звать врача на ринг.
И будет загнанною мышью
Метаться подлый рефери.

То будет бой...

Сейчас же мёртво
Сверкает холодом квадрат.
И я иду. А рядом твёрдо
Шагает Честь – мой секундант.

ХТО ЙОГО ЗНА ...

Хто ж там іде? Не впізнати: далеко.
Схоже, подав нам закличний знак.
Може, то вибравсь паломник у Мекку?
Може, заблука з варяги у греки?
Хто його зна?

Хто його зна, мій покірний народе,
Де наша днесь пролягла борозна?
Чи тільки ще сурмимо до походу,
Чи вже вертаємось, биті,
в негоду?

Хто його зна?

Хто його зна, українська дорого,
Де тебе носить юдоль навісна:
Чи біля капищ поганського бога,
Чи у Європі долаєш пороги, –
Хто його зна?

Хто його зна,
то по древу по нашім
Стелиться хміль чи повзе дереза?
Чи тільки ще наливаєм у чаші,
Чи пропили і вола вже, і пашу, –
Хто його зна?

Хто його зна, товариство добірне,
Чом це у пеклі вкраїнський казан
Без охорони кипить собі мирно?
І ані жоден із нього не вирне, –
Хто його зна?

РОЗДУМ

З народного

Був день невеселий
по осені пізній.
Птахи ціпеніли
під вітром наскрізним.
І сонце не в силі
розплющить повіки...
Був день невеселий
на вигасі віку.
І все було сіре,
з неструганих дошок.
І думав я сіро, панове,
про от що:
“Стою на асфальті,
у лижі озутий.
Чи лижі не їдуть,
чи сам я безпутний?”
Так бачу, що й інші
на лижі постали,
І теж – ані з місця,
мов коні у стайні.
І мов не такі ж ми
невдатні, як з виду.
І все ніби в нормі...
А лижі не їдуть.
І клали ж асфальт,
як учили з Парижа,
А отже ж не їдуть
даровані лижі.

Черговий дорадник
з крутої держави
Регоче:
– Ну ви ж і вчудили, їй-право!
І хто ж вам лижню
на асфальті нараяв?
Та в ролики взуйтесь –
і гайда до раю!

...Покіль ми ті ролики кляті взували,
Асфальт розгатили
важкі самозвали.
А тут ще дощі
зарядили достоту, –
І рідний чернозем
розвезло в болото.
Тепер стирчимо у багні,
на розпутті, –
Чи ролики з браком,
чи ми шалапутні?
І лаємось тяжко
з тієї підстави:
Який це нас дурень
на ролики ставив?!
І тоскно чекаєм
чиєїсь принуки,
Коли нам вилазить
з цієї багнуки.
Чи, може, до переду й заду
негайно
Пропелери вставить –
і в лет вертикально?

Советчик другой –
из солидной державы –
Хохочет:
– Ну, вы начудили, ей-право!
Лыжня на асфальте!
Да кто ваш учитель?!
На ролики встаньте –
До рая домчите!

...Пока эти ролики
мы надевали,
Асфальт на куски
разнесли самосвалы.
А тут ещё дождь
непрерывно молотит –
Родной чернозём
превратился в болото.
Теперь мы застряли в грязи,
на распутье, –
Иль ролики с браком,
иль мы шалопутны?
И тяжело бранимся мы
из-за подставы:
Какой же нас дурень
на ролики ставил?
И снова подсказку
беспомощно ищем,
Когда вылезать нам
из этой грязищи.
А может, и в перед, и в зад,
так смекаем,
Пропеллеры вставить –
и взлёт вертикально?

...Вот так и торчали б мы,
Богом забыты, –
В дерьме по колено,
на роликах битых.
Но с ярмарки ехал мужик.
Продал – выпил.
Как глянул –
едва из телеги не выпал:
– Вы что, одурели? А я – с перепоя?
Вы вправду собрались
на роликах в поле?!
– Так мы ж по указке
советчиков мудрых...
Мужик усмехнулся
и в бороду буркнул:
– Так пусть разъяснят вам
советчики те,
Как гречку посеять
и... делать детей.
И тронулся в путь
под бескрайними высями.
А мы... мы – в болоте
стоим, независимы...
От разума.

Є В Р О П І

Ми тут жили ще до часів потопу.
Наш корінь у земну востає вісь.
І перше, ніж учити нас, Європо,
На себе ліпше збоку подивисьь.

Ти нас озвала хутором пихато.
Облиш: твій посміх нам не допече.
Бо ми тоді вже побілили хату,
Як ти іще не вийшла із печер.

Живи собі ухожено і сито.
Ми не питаєм з усміхом кривим,
Якою б ти була у цьому світі,
Аби ми плуг, і колесо, і жито
Не дарували пращурам твоїм.

Ми ж не виказуєм, яку недолю
Тобі вістило знаками біди,
Аби козацький стан у Дикім Полі
Не зупинив азійської орди.

Живи собі.

Ми зі своїм уставом
Не сунемось до тебе в монастир.
Але дозволь і нам за отчим правом
По-своєму облаштувати двір.

Так, ми в гешефтах – і невмілі, й сірі.
Ви ж на торгах сягнули верховіть.
Та навіть вам шагреневої шкіри
В роковий час усе ж не докупить.

Е В Р О П Е

Мы жили здесь ещё до дней потопа.
Врастает корень наш в земную ось.
И прежде, чем учить нас, ты, Европа,
Уж лучше на себя взгляд сбоку брось.

Ты хуторком зовёшь нас наглогато.
Оставь: твоя насмешка не печёт.
Когда свои мы побелили хаты,
Ты из пещер не выползла ещё.

Живи себе в достатке, сыто, мирно.
Но перед правдой мы не покривим:
Какою бы ты стала в этом мире,
Когда б мы колесо не подарили
И плуг не дали прашурам твоим.

Молчим же мы, какие знаки доли
Тебе вещали горе и беду,
Когда бы стан казацкий в Диком Поле
Не встретил азиатскую орду.

Живи себе!

Мы со своим уставом
В твой монастырь не лезем. Но изволь
И ты признать, что мы имеем право
По-своему наш обустроить двор.

Да, мы в гешефтах преуспеть не можем.
Вы – мастера в торгах пятак копить.
Но даже вам шагреневую кожу
В час роковой не выйдет прикупить.

Земні діла сповна оплатить небо.
І в Судний День воздасться всім ущерть:
І тим, хто зрадив побратимство Ельби,
І тим, хто сербів рокував на смерть...

Життя мина...

Усі ми перебудем:
Хто – при бандурі, хто – при гамані.
А що вже по собі залишим людям –
Судити не тобі і не мені.

Відкриті наші предківські чертоги
Усім,
                                хто має помисли незлі.
Прийдіте з миром!
                                Та, за ради Бога,
Не вчіть нас жить на батьківській землі.

У кожного – свої герби й знамена,
Свій лад і чин в державі й при столі.
Ми всяк своєї долі ковалі:
Вам до душі вертка синиця в жмені,
А нам до серця –
                                в небі журавлі.
Такі ми є. А ви такі як є.

2006 р.

Сполна дела землян оплатит небо,
С лихвою в Судный День воздастся всем:
И тем, кто подло предал братство Эльбы,
И тем, кто сербов обрекал на смерть.

Проходит жизнь...

И все мы кем-то будем:
С бандурой кто, кто при тугой мошне.
А что после себя оставим людям –
Судить об этом ни тебе, ни мне.

Открыты наших праотцев чертоги
Всегда для всех,
чьи помыслы без лжи.

Придите с миром!
Только, ради Бога,
Учить не надо, как нам дома жить.

У каждого – свои гербы, границы,
Свой лад, чужих советов не прося.
Судьбу пусть каждый выбирает сам:
Вам по душе в горсти иметь синицу,
Нам по сердцу – журавль в небесах.
Мы таковы. А вы – какие есть.

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕРЕКЛАДИ

Із Тараса Шевченка.....4

ПЕРЕВОДЫ

Із Тараса Шевченко.....	5
Заповіт.....	4
Завещание.....	5
Лілея.....	6
Лилея.....	7
Сон (уривок з комедії).....	12
Сон (отривок из комедии).....	13
Еретик (уривок із поеми).....	16
Еретик (отривок из поэмы).....	17
В казематі.....	18
В каземате.....	19

ВІНОК ТАРАСУ

ВЕНОК ТАРАСУ

<i>Борис Олійник</i> . Балада про Шевченкове перо.....	20
<i>Борис Олейник</i> . Баллада о Шевченковом пере.....	21
<i>Микола Вінграновський</i> . Скажи мені, Дніпре... ..	24
<i>Николай Винграновский</i> . Признайся мне, Днепр... ..	25
<i>Ліна Костенко</i> . Повернення Шевченка.....	26
<i>Лина Костенко</i> . Возвращение Шевченко.....	27
<i>Євген Маланюк</i> . Шевченко.....	28
<i>Евгений Маланюк</i> . Шевченко.....	29
<i>Микола Сингаївський</i> . Шевченко і Лермонтов.....	30
<i>Николай Сингаевский</i> . Шевченко и Лермонтов.....	31
<i>Микола Сом</i> . У вінок Тарасу Шевченку.....	34
<i>Николай Сом</i> . В венок Тарасу Шевченко.....	35
<i>Станіслав Стриженюк</i> . Оренбурська пошта.....	36
<i>Станислав Стриженюк</i> . Оренбургская почта.....	37
<i>Олена Журлива</i> . Тарасу Шевченку.....	38
<i>Елена Журливая</i> . Тарасу Шевченко.....	39
<i>Володимир Базилевський</i> . «Що дума Тарас Григорович...».....	40
<i>Владимир Базилевский</i> . «Что мыслит Тарас Григорьевич...».....	41
<i>Віктор Терен</i> . І день іде... ..	40
<i>Виктор Терен</i> . И день идёт... ..	41

<i>Антоніна Корінь. А Україна – спить . . .</i>	42
<i>Антонина Корень. А Украина – спит . . .</i>	43
<i>Тамара Журба. Навчи любити . . .</i>	44
<i>Тамара Журба. Научи любить . . .</i>	45

МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ
МИКОЛА ВИНГРАНОВСКИЙ

1961 рік.

«Душа наїлася та бреше . . .»	46
«Наелась душенька и брешет . . .»	47
«Учора ще я в цьому колі жив . . .»	48
«Ещё вчера в их окруженье жил я . . .»	49

1963 рік.

«Над гаєм грає птичий грай . . .»	50
«Над рощей стаи птиц орут . . .»	51
«До нас прийшов лелека . . .»	52
«Журавлик к нам явился . . .»	53
«Зазимую тут і залітую . . .»	52
«Зазимую здесь и залетую . . .»	53
«Цієї ночі птах кричав . . .»	54
«Всю эту ночь сыч звал-кричал . . .»	55
«Рябко, і дощ, і з вітром цвіт . . .»	56
«Рябко, и дождь, и с ветром цвет . . .»	57

1964 рік.

«Вже все прощально. Я боюсь . . .»	58
«Уж всё прощально. Я боюсь . . .»	59
«Згорають очі слів, сгорають слів повіки . . .»	58
«Сгорают слов глаза, у слов сгорают веки . . .»	59

1965 рік.

«Я тій сльозі сказав: не йди . . .»	60
«Слезе сказал я: не иди . . .»	61

1967 рік. “Сто поезій”

«До порога моєї землі»	62
«До порога земли моей . . .»	63
«Перепеленят перепелиці . . .»	62
«Птенчиков малюток перепёлка . . .»	63
«Ти, сивий лісе в сутні прозорій . . .»	64
«Ты, в сумерках прозрачных старь лес мой . . .»	65
«Спи, моя дитино золота . . .»	66

«Спи, усни, кровиночка моя...».....	67
1968 рік.	
«Молоденька хмаринка...».....	68
«Бродит тучка-малышка...».....	69
«Люблю й, сумуючи, ловлю...».....	68
«Люблю я и, грустя, ловлю...».....	69
1974 рік.	
«У лісі вже нічого не цвіте...».....	70
«В лесу уже не отыскать цветов...».....	71
1975 рік.	
«І те, і те: як птах ранковий...».....	72
«И то, и то: как утром птица...».....	73
«Запах вологий запах паші...».....	74
«Запах чуть влажный запах пашы...».....	75
1976 рік.	
«На міднім небі вечір прочорнів...».....	76
«На медном небе вечер прочернел...».....	77
«Я дві пори в тобі люблю...».....	78
«Я две поры люблю в тебе...».....	79
1980 рік.	
«В ясновельможному тумані...».....	80
«В его величестве-тумане...».....	81
«Широка ніч, цвіркун під головою...».....	80
«Ночь широка, сверчок под головою...».....	81
1982 рік.	
«В ніч кам'яну, коли темно воді і дорозі...».....	82
«Каменной ночью всё во тьме: и вода, и дороги...».....	83
1986 рік.	
«Сеньорито акаціє, добрий вечір...».....	84
«Сеньорита акация, добрый вечер...».....	85
«Вночі, середночі, хтось тихо...».....	86
«Однажды, в полночь, кто-то тихо...».....	87
«Забриніло – і незчувсь, як відбриніло...».....	92
«Зазвенело – и нежданно отзвенело...».....	93
«В затоплених лугах, де тліють води топлі...».....	92
«В затопленных лугах, где топят месяц рожки...».....	93
2003 рік.	
«Країна чорних брів й важких, повільних губ...».....	94
«Страна бровей как смоль...».....	95

БОРИС ОЛІЙНИК.

БОРИС ОЛЕЙНИК

«В день ясный і в ночі горобині . . .».....	96
«Ясным днём и ночью воробьиной . . .».....	97
БАЛАДА ПРО ВОГОНЬ І ПРИНЦИП.....	98
БАЛЛАДА ОБ ОГНЕ И ПРИНЦИПЕ.....	99
МЕЖА.....	102
МЕЖА.....	103
ПЕРСТЕНЬ ДОЛІ.....	104
ПЕРСТЕНЬ СУДЬБИ.....	105
ПРАЩУР.....	108
ПРАЩУР.....	109
«Все в цім світі відоме: за щастям – біль . . .».....	110
«Всё на свете известно: за счастьем – беда . . .».....	111
«На гострі брила кинули його . . .».....	112
«Его на острый бросили угёс . . .».....	113
«Из нильських берегів . . .».....	114
«От нильских берегов . . .».....	115
МУЗИКА.....	118
МУЗЫКА.....	119
«В час туманів за далеким Світязем . . .».....	120
«В час туманов за далёким Свитязем . . .».....	121
Я ДО ТЕБЕ ЙШОВ . . .	122
ШЁЛ К ТЕБЕ Я . . .	123
«О жовтий квіт мелодії розстань . . .».....	126
«О жёлтый цвет мелодии разлук . . .».....	127
МЕЛОДІЯ.....	128
МЕЛОДИЯ.....	129
ВИБІР.....	132
ВЫБОР.....	133
КІНЬ.....	134
КОНЬ.....	135
РИНГ.....	136
РИНГ.....	137
ХТО ЙОГО ЗНА . . .	140
КТО МОЖЕТ ЗНАТЬ . . .	141
РОЗДУМ.....	144
РАЗМЫШЛЕНИЕ.....	145
ЄВРОПІ.....	150
ЕВРОПЕ.....	151

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЄ ВИДАННЯ

Корнієць Валерій Петрович

ПЕРО ПОЕТА

російською та українською мовами

Редактор: **Станіслав Янчуков**

Верстка: **Андрій Тараненко**

Зверстано в ТОВ „Центрально-Українське видавництво”

Україна, 25006, м.Кіровоград, вул. Тимірязєва, 69.

Тел.: (0522) 24-48-51, 24-25-96.

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

серія ДК №4234 від 15.12.2011 р.

Надруковано ФОП Чудна М.С.

Підписано до друку 11.02.2013 р. Формат 60x84 1/16.

Папір офсетний. Друк ризографічний. Гарнітура Times.

Ум.друк.арк. 9,2. Тираж 500. Зам. 086.